

Україна: події, факти, коментарі
2008
№ 16
ЗМІСТ

Коротко про головне	2
У Парижі проходить дванадцятий саміт Україна – Європейський Союз	2
Аналітика	3
Ю. Половинчак, канд. іст. наук, старш. наук. співроб.	3
Верховна Рада у вирі політичної кризи: прогнози і перспективи	3
О. Климентів, влас. кор.	8
Вопрос базирования ЧФ России в свете российско-грузинского конфликта	8
Ю. Якименко, мол. наук. співроб.	14
Зерновой рынок Украины: состояние и перспективы	14
А. Потіха, наук. співроб.	20
Руйнівна повинь у Західній Україні як джерело економічних і політичних проблем у суспільстві	20
В об'єктиві – регіон	26
О. Ворошилов, канд. іст. наук, старш. наук. співроб.	26
Крым в геополитических планах РФ: мнения политиков и экспертов	26
Прогноз на перспективу в публікаціях ЗМІ	35
Діяльність органів державної влади	35
Політика	43
Економіка	49
Соціальна сфера	52
Подія: експертні оцінки розвитку	53
Чутки як політтехнологічний прийом	57
Проблеми інформатизації	60
Матеріали до Міжнародної наукової конференції “Проблеми гармонізації новітніх та традиційних бібліотечно-інформаційних ресурсів”	60
Л. Чуприна, заввідділу НБУВ	60
Проблема інформаційних шумів при використанні оперативної інтернет-інформації для підготовки інформаційно-аналітичних матеріалів	60
До уваги держслужбовця	66
В. Шкаріна, мол. наук. співроб.	66
Нові надходження до НБУВ	66

Коротко про головне

У Парижі проходить дванадцятий саміт Україна – Європейський Союз

Головними завданнями цього саміту є досягнення на вищому політичному рівні домовленостей щодо укладання нової посиленої Угоди Україна – ЄС на принципах асоціації (з відповідним їх фіксуванням у назві документа); а також започаткування діалогу з визначення умов для запровадження безвізового режиму поїздок громадян України до держав – членів Євросоюзу.

Для участі у саміті з робочим візитом до Франції у вівторок, 9 вересня, відбув Президент України В. Ющенко. Президент України виступить на пленарному засіданні саміту, де обговорюватимуться ключові теми співробітництва України з Євросоюзом у політико-безпековій, торговельно-економічній галузях, сферах юстиції та свободи, у тому числі й візові питання.

Президент також візьме участь у робочому ланчі, під час якого заплановано обговорення низки міжнародних питань, зокрема щодо ситуації в Грузії, врегулювання Придністровського конфлікту тощо.

У рамках саміту також відбудеться двостороння зустріч Президента України з Президентом Франції Н. Саркозі.

Разом з главою держави на саміт Україна – ЄС відбули секретар РНБОУ Р. Богатирьова, міністр закордонних справ В. Огризко, міністр юстиції М. Оніщук, заступник глави Секретаріату Президента України А. Гончарук.

Як повідомив заступник глави Секретаріату Президента А. Гончарук, результати саміту будуть відображені у спільній політичній декларації щодо угоди про асоціацію та спільному заключному документі щодо поглиблення відносин між Україною та Євросоюзом. Заступник глави Секретаріату особливо відзначив, що ключовими елементами цих документів є проголошення рішення про укладання між Україною та ЄС нової посиленої угоди, яка базуватиметься на принципах політичної асоціації та економічної інтеграції; визнання важливості запровадження безвізового режиму в наших відносинах та рішення про започаткування діалогу Україна – ЄС для вироблення умов введення цього режиму.

“Україна очікує, що цей саміт надасть нового імпульсу переговорному процесу над посиленою угодою між Україною та ЄС”, – наголосив заступник глави Секретаріату *(Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2008. – 9.09).*

Аналітика

Ю. Половинчак, канд. іст. наук,
старш. наук. співроб.

Верховна Рада у вирі політичної кризи: прогнози і перспективи

Початок нового політичного сезону, що офіційно стартував 2 вересня з відкриттям осінньої сесії Верховної Ради, виявився бурхливим і резонансним, навіть на фоні української практики останнього часу з її гучними політичними баталіями.

У перший день роботи парламенту Верховна Рада конституційною більшістю голосів прийняла низку законів, які оглядачі інакше ніж “антипрезидентськими” не називають. Результат спільного голосування фракцій Партії регіонів, Блоку Юлії Тимошенко та Комуністичної партії України – закони з так званого “малого антипрезидентського пакета” (про тимчасові слідчі комісії ВР, Конституційний Суд, Кабінет Міністрів і Службу безпеки України) істотно обмежують вплив В. Ющенка на політичні процеси в країні.

Закон “Про тимчасові слідчі комісії, спеціальні тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради” свого часу зібрав рекордну колекцію президентських вето в історії Верховної Ради. Найбільш проблемним аспектом було законодавче забезпечення діяльності спеціальних тимчасових слідчих комісій Верховної Ради як ключової ланки досить поверхово прописаної в Конституції процедури імпічменту Президента. Доки діяльність цих комісій не регламентувалася спеціальним законом, здійснити процедуру імпічменту було навіть теоретично неможливо.

Наступний документ – поправки до закону про Конституційний Суд, згідно з якими значно спрощується процедура імпічменту Президента. Зміни до закону, подані “регіоналом” О. Лавриновичем і “бютівцем” А. Портновим, чітко прописують роль суду в цьому процесі і зобов’язують його надати свій висновок про вину Президента не пізніше ніж через місяць після надходження відповідного подання. Окрім цього, зазначений закон вносить ще одну принципову новацію: Президент повинен припиняти дію актів Кабміну, які він вважає неконституційними, виключно протягом 15 днів з моменту їх появи, а КС повинен виносити свій вердикт за такими справами не пізніше ніж через місяць після отримання президентського подання. Таким чином, Прем’єр Ю. Тимошенко звільняється від практики припинення дії будь-якого урядового акта, що широко використовувалася Секретаріатом Президента, коли вже під час прийняття висновку КС про конституційність того чи іншого рішення уряду, Банкова відкликала своє подання і подавала нове, аналогічне за змістом.

За свідченнями “бютівців”, з початку року такий інструмент впливу на урядову політику використовувався до 50 разів.

Поряд з цими змінами до Закону про Кабмін нівелюється вплив на уряд з боку інституту Секретаріату Президента, а також Ради національної безпеки і оборони України. Окрім того, Президент втратив можливість тиску на коаліцію шляхом відмови від внесення на розгляд парламенту кандидатури Прем'єр-міністра, запропонованої коаліційною більшістю, – якщо протягом 15 днів він цього не зробить, парламент сам голосує за призначення нового глави уряду. Наступний удар для глави держави – закон, що дозволяє Прем'єру звільняти “президентських” міністрів оборони і закордонних справ, не узгоджуючи це з Президентом. Внесеними змінами із закону про Кабмін вилучено положення про те, що уряд “забезпечує виконання актів Президента”, президентські укази будуть для уряду лише загальними інструкціями, що визначають напрям роботи.

Верховна Рада також обмежила вплив Президента на призначення і звільнення голови Служби безпеки України. Автори змін до закону про Службу безпеки України – “бютівці” А. Портнов і А. Кожемякин – передбачили нову процедуру призначення голови і виконуючого обов'язки голови СБУ – відтепер “в. о.” призначає своїм рішенням без будь-чийого подання парламент, а повноправний голова затверджується за поданням Президента. Поряд з цим Кабміну надається право контролю за чисельним складом і фінансовою діяльністю Служби безпеки, яке відбирається у Президента. Нарешті, голів регіональних відділень служби, а також заступників глави СБУ повинен буде призначати сам голова СБУ, але без передбаченої до цього участі Банкової, а після консультацій з парламентським Комітетом з питань національної безпеки і оборони.

Оскільки всі антипрезидентські законопроекти набирали понад 360 голосів (що перевищує необхідну конституційну більшість), президентське вето фактично може лише відстрочити набрання ними чинності.

5 вересня голосами депутатів БЮТ та ПР Верховна Рада розширила вплив на призначення і відставку Генерального прокурора України і внесла зміни в процес призначення і звільнення губернаторів, істотно скоротивши вплив Президента на представників місцевої влади.

Не ставлячи під сумнів необхідність для держави розглянутих Верховною Радою питань та нагальність вирішення проблеми впорядкування існуючого правового поля, можемо із впевненістю констатувати: одночасне внесення “гострих” законопроектів на розгляд Верховної Ради та їх прийняття свідчить про те, що в парламенті сформовано неформалізовану антипрезидентську більшість.

Відповідною була й реакція Президента на події в парламенті. В. Ющенко заявив, що де-факто у ВР створено нову коаліцію у складі БЮТ, ПР та КПУ та розпочато антиконституційний переворот. “З правової точки зору події в українському парламенті розглядаю як формальний початок для створення нової парламентської коаліції, – наголосив Президент та попередив: Якщо протягом терміну, передбаченого в Основному законі України, не буде

створено коаліцію депутатських фракцій, я використаю своє право розпустити Верховну Раду та оголосити позачергові вибори”.

Правові передумови для можливості розпуску парламенту вже створено – фракція блоку “Наша Україна – Народна самооборона” 2 вересня прийняла рішення про вихід з коаліції, незважаючи на “внутрішньофракційний путч” у самій НУ – НС (Ю. Луценко та “самооборонці” перейшли на бік Ю. Тимошенко).

Офіційні повідомлення про вихід, як цього вимагає Регламент Верховної Ради, передані Голові Верховної Ради і фракції БЮТ. Попередивши письмовою заявою керівників інших фракцій за 10 днів до виходу, НУ – НС протягом 10 днів (до 13 вересня) ще може її відкликати. У випадку, якщо цього не станеться, головуєчий на першому після закінчення 10-денного терміну пленарному засіданні оголошує про вихід фракції з коаліції. Таким чином, фактично “запущено” відлік часу на створення нової коаліції. Якщо протягом передбаченого Конституцією часу (10 днів на офіційне оформлення “розлучення” старої коаліції плюс 30 – на формування нової, тобто всього 40 днів) коаліція не буде сформована, Президент гарантував розпуск парламенту і оголошення нових виборів.

Неодмінною умовою повернення “Нашої України” у коаліцію НУ – НС – БЮТ В. Ющенко назвав скасування так званого “антипрезидентського пакета законів”, прийнятих парламентом та ухвалення заяви щодо ситуації в Грузії. Судячи з реакції БЮТ і Ю. Тимошенко, такі вимоги були сприйняті як ультиматум і серйозно говорити про можливість їх виконання не доводиться. При цьому Ю. Тимошенко розставила акценти так, щоб ні у кого не виникало і тіні сумніву, хто несе відповідальність за ситуацію в країні.

Єдиної думки щодо перспективи дострокових виборів у експертів немає. Так, директор Центру соціальних досліджень “Софія” А. Єрмолаєв називає їх досить імовірними. “Нинішня заява Президента В. Ющенко – це оголошення політичної війни”, – говорить політолог, не виключаючи, що паралельно почнеться дострокова виборча кампанія Президента України. Голова правління Центру прикладних політичних досліджень “Пента” В. Фесенко не виключає радикального розвитку подій. “Добре, якби все обмежилося достроковими виборами”, – наголошує він.

У свою чергу заступник директора Агентства моделювання ситуацій О. Голобуцький вважає, що парламент очікують не дострокові вибори, а робота над новим форматом коаліції. Причому, на думку політолога, оскільки переформатування у заявленому В. Ющенком варіанті неможливе з огляду на його неприйнятність у електоральному плані, єдино можливий формат нової коаліції – БЮТ плюс партії, що відкололися від НУ – НС. Утім, прості арифметичні підрахунки показують: варіант “БЮТ (156 депутатів), «розкольників з НУ – НС» (орієнтовно 72 мінус 39), Блок Литвина (19 депутатів)” не дадуть змоги офіційно створити коаліцію. Теоретично можливою виглядає спроба Ю. Тимошенко досягнути домовленості з “нашоукраїнцями” щодо відкликання підписів депутатів під рішенням про вихід з коаліції.

Інший можливий вихід – офіційне оформлення коаліції ПР та БЮТ досить сумнівний, оскільки не сприймається виборцями обох політсил, а перекреслювати власні президентські перспективи заради пролонгації роботи парламенту Ю. Тимошенко та В. Янукович навряд чи стануть.

Утім, називати які б то не було союзи “немислимыми” в українських політичних реаліях не варто. Досить показовими у цьому контексті видаються заяви і Ю. Тимошенко, яка повідомила, що вона, дочекавшись закінчення десяти днів, відведених законодавством для остаточного розірвання коаліційної угоди між НУ – НС та БЮТ, має намір порадитися з громадськістю “що робити далі – йти в коаліцію з ПР чи все-таки на дострокові вибори”. “Без суспільного обговорення я не ухвалюватиму жодного рішення!”, – пообіцяла вона. За цими обіцянками чітко проглядається, що лідер БЮТ не вважає коаліцію її політичної сили з ПР настільки неприйнятною, як про це вона ж запевняла раніше. Можна не сумніватися: якщо Ю. Тимошенко вважатиме такий альянс вигідним для себе, для громадськості вона знайде достатньо переконливі аргументи на користь останнього.

Окрім цього, цілком може статися, що цінність головного призу вітчизняної політики – президентської посади – істотно зміниться найближчим часом. Можливість внесення змін до Конституції зусиллями все тих же ПР та БЮТ не виключають як політики, так і експерти. У своєму зверненні до народу в середу, 3 вересня, Прем’єр-міністр Ю. Тимошенко наголосила, що ініціюватиме нові зміни в Конституцію найближчим часом. “Щоб урешті-решт був наведений лад у системі правосуддя, у системі місцевого самоврядування. Щоб був наведений лад з розподілом повноважень у країні. І щоб Президент не був Прем’єром за своїми функціями, а Прем’єр не був практично на задвірках виконавчих функцій”, – заявила Ю. Тимошенко. Вона пообіцяла, що найближчим часом вийде з ґрунтовними і необхідними країні конституційними змінами і висловила переконаність, що вони будуть підтримані, оскільки політикум “замучив уже суспільство виборами”. У свою чергу лідер Партії регіонів В. Янукович в ексклюзивному коментарі інтернет-виданню “Главред” заявив, що його політсила прагнутиме сумісного голосування з БЮТ за зміни до Основного закону.

Поряд з цим варто брати до уваги такий важливий аспект українського політичного життя, як відсутність у ньому традицій дотримання досягнутих домовленостей. Недостатній рівень вітчизняної політичної культури спричиняє практику укладання “підкилимових” угод та нестачу дієвої системи гарантій їх дотримання. Отже, основні політичні гравці мають часовий люфт, що забезпечує їм можливість переглянути систему координат “союзники – вороги”.

Водночас ЗМІ вже повідомляють про циркулювання в кулуарах Верховної Ради інформації про те, що В. Ющенко вже підготував проект указу про розпуск ВР і готовий призначити перевибори на 7 грудня.

У випадку проведення дострокових виборів БЮТ зможе розраховувати на розширення своєї електоральної бази на південному сході. Партії регіонів доведеться вести боротьбу і з нинішніми ситуативними союзниками. Набагато

серйозніші проблеми у випадку нової виборчої кампанії очікують пропрезидентські сили. Найбільш оптимальним варіантом, з огляду на їх рейтинги, виглядає створення іменного блоку В. Ющенка.

Проте тут слід враховувати можливість зміни прохідного бар'єру – відповідний законопроект, що передбачає його збільшення, вже зареєстровано у ВР. У випадку зростання прохідного бар'єру до 7–10 % відбудеться фактично “відсікання” дрібних політичних сил від боротьби за владу та фактичне встановлення двопартійної системи в Україні, не виключено, закріплене конституційно.

Утім, експерти подібну перспективу розглядають із серйозним занепокоєнням. Висловлюється думка про те, що це може спровокувати різкі кроки Банкової – механізмом утримання влади може бути обране пряме президентське правління. Не виключено, що в умовах надзвичайного стану і при розпущеній Верховній Раді. Автори таких версій розвитку подій нагадують, що Президент поки що може розраховувати на серйозний силовий ресурс – СБУ, розвідку, армію, прокуратуру, держохорону.

Саме в цьому контексті розглядаються звинувачення на адресу Ю. Тимошенко та В. Януковича з боку оточення Президента, Суть їх – не лише у прагненні до узурпації влади, а й здійснення цих дій в інтересах Росії. Висловлюються думки про те, що усунення В. Ющенка від реальних важелів влади вигідне РФ, оскільки дасть змогу повернути Україну в зону геополітичного впливу РФ. На думку деяких оглядачів ЗМІ, для розмов про “російське втручання” немає реальних підстав; вони можуть вестися швидше для легітимізації можливого силового варіанта: і для Заходу, і для “помаранчевого” електорату, розігнаний парламент і арештовані опоненти повинні бути “агентами Кремля”.

І хоча Президент в інтерв'ю одному із західних ЗМІ 5 вересня заявив, що прагне толерантного досягнення домовленостей з політичними опонентами, експерти не скидають з рахунку конспірологічну версію розвитку подій, озвучену, зокрема, экс-міністром оборони А. Гриценком.

Серйозне ставлення до обговорення можливих сценаріїв розвитку подій спричинене не лише заявами українських політиків. У ситуації, що склалася, увагу коментаторів ЗМІ привертають укази Президента, пов'язані із силовими відомствами. Так, 4 вересня своїм указом В. Ющенко ввів до складу Ради національної безпеки і оборони начальника Генштабу, Головнокомандуючого Збройними силами С. Кириленка, а 2 вересня Президент видав указ про перевірку стану реформування внутрішніх військ МВС. За цим документом з 15 по 30 вересня бойова тривога у будь-якій з частин внутрішніх військ і передислокація частин зі зброєю і технікою стають легітимними.

Очевидно, що гіпотетична можливість введення прямого президентського правління розглядалася і опонентами В. Ющенка. Ю. Тимошенко вже пообіцяла, що за такого розвитку подій “Президент ризикує потрапити під імпічмент”.

Підсумовуючи сказане, відзначимо: практика ведення української політики засвідчує принципову можливість розвитку непередбачуваних сценаріїв, особливо в умовах політичної кризи.

О. Климентів, влас. кор.

Вопрос базирования ЧФ России в свете российско-грузинского конфликта

Пребывание Черноморского флота ВМФ России в Севастополе стало предметом споров между Россией и Украиной с самого начала. Соглашение между странами, позволяющее флоту остаться на своей исторической главной базе до 2017 г., лишь временно притушило страсти, но не устранило причин.

В итоге дискуссии о статусе ЧФ и возможности его базирования на украинской территории вспыхнули сразу, как только флот был привлечен к выполнению боевых задач в рамках “миротворческой операции” России. В связи с началом военных действий группировка Черноморского флота была направлена к побережью Грузии. По версии Москвы, корабли должны были “обеспечивать безопасность российских граждан и оказывать поддержку миротворческому контингенту”.

Вскоре после того как боевая группа ЧФ во главе с крейсером “Москва” покинула Севастополь и приступила к патрулированию грузинского побережья, Киев заявил, что не исключен вариант, при котором российские корабли не будут допущены обратно в порт, мотивируя это нейтральным статусом Украины.

“С целью предотвращения возникновения обстоятельств, при которых Украина может быть втянута в вооруженный конфликт и военные действия из-за участия в них военных формирований ЧФ РФ, который временно базируется на территории Украины, украинская сторона оставляет за собой право, в соответствии с нормами международного права и законодательства Украины, запретить возвращение на территорию Украины до разрешения конфликта кораблей и судов, которые могут принять участие в вышеупомянутых действиях”, – говорится в соответствующем заявлении МИД Украины.

По словам министра иностранных дел Украины В. Огрызко, таким образом официальный Киев надеется предотвратить обстоятельства, из-за которых государство “может быть втянуто в вооруженный конфликт и военные действия вследствие участия в них воинских формирований ЧФ РФ, которые временно базируются и дислоцируются на территории Украины”.

В заявлении также отмечается, что, “поскольку частью украинского законодательства является Договор о дружбе, сотрудничестве и взаимопомощи между Украиной и Республикой Грузия, который ратифицирован в феврале 1994 г. и содержит обязательство не допускать использования территории одной стороны для подготовки и осуществления агрессии или других насильственных действий против другой стороны, Украина имеет правовые основания для заявления о нарушении Российской Федерацией украинского

законодательства, частью которого являются международные договора и, соответственно, положения соглашения между Украиной и Российской Федерацией о статусе и условиях пребывания Черноморского флота Российской Федерации на территории Украины”.

Кроме того, Минюст Украины назвал участие российских кораблей, базирующихся в Крыму, в операции у побережья Абхазии (российские моряки, напомним, потопили грузинский ракетный катер), нарушением договора между Россией и Украиной.

Также Украина выразила обеспокоенность тем, что Россия медлит с подготовкой и подписанием соглашения об участии ЧФ РФ, который дислоцируется на территории Украины, в конфликтных ситуациях.

В ответ Министерство иностранных дел РФ выразило удивление тоном и содержанием этого заявления МИД Украины. (В этой связи обозреватели некоторых российских СМИ акцентировали внимание на том, что в отсутствие объявления войны признать ЧФ воюющим флотом невозможно). В комментарии российского внешнеполитического ведомства отмечалось, что меры, которые украинская сторона грозит применить, не отвечали бы российско-украинским договорам и были бы недружественными по отношению к Российской Федерации.

Вслед за этим 13 августа Президент Украины В. Ющенко подписал указ, в соответствии с которым силы Черноморского флота могут пересекать границу республики только с уведомления штаба ВМС Украины минимум за 72 часа. С целью реализации данного указа министр обороны Украины Ю. Ехануров подписал приказ № 409 “О вопросах передвижений, связанных с деятельностью военных формирований Черноморского флота Российской Федерации за пределами мест их дислокации на территории Украины”.

Как отметил в этой связи адмирал Бескоровайный, в соответствии с резолюцией ООН, государство, с территории которого вооруженные силы были использованы против другого государства, считается территорией войны. Таким образом, направив флот из Севастополя к берегам Грузии, Россия нарушила суверенитет сразу двух государств: не только Грузии, но и Украины. Именно для того, чтобы отмежеваться от решения РФ, Президент В. Ющенко и издал свой указ по российскому Черноморскому флоту. Другого решения у Президента Украины быть не могло, считает адмирал.

Также глава Украинского государства заявил, что Украина и Российская Федерация должны как можно скорее начать переговоры о выводе ЧФ с территории Украины. “На мой взгляд, тема начала переговоров относительно перспективы выведения ЧФ РФ должна стать на повестку дня наших отношений, если мы хотим быть корректными, искренними в наших отношениях. Передислокация – это не вопрос одного дня, и для того, чтобы осуществить передислокацию, нужно предварительно иметь много времени”, – подчеркнул В. Ющенко. Глава государства напомнил, что пребывание в Украине ЧФ РФ до 2017 г. предусмотрено соглашением от 28 мая 1997 г. В то же время, согласно Конституции, на территории Украины невозможно существование баз других государств.

Вместе с тем Президент заверил, что Украина будет выполнять все обязательства в рамках соглашения о пребывании на украинской территории Черноморского флота России до 2017 г. “Украина взяла обязательства, что на ее территории до 2017 г. будет находиться Черноморский флот РФ”, – сказал В. Ющенко 20 августа на совместной пресс-конференции с Президентом Румынии Т. Басеску в Киеве. По его словам, вопрос о пересмотре соглашения о пребывании флота в Севастополе не стоит.

Глава МИД Украины В. Огрызко в этой связи отметил, что России неизбежно придется вывести Черноморский флот из Крыма в 2017 г., причем готовиться к этой процедуре Москве следует уже сегодня. “Украина надежный деловой партнер. Все обязательства, записанные в договорах, мы будем выполнять. Мы сейчас говорим о другом: России нужно уже сейчас готовиться к выводу флота, который произойдет в 2017 г. За один день такие мероприятия не проводятся”, – заявил министр. По его словам, украинская сторона предложила России согласовать методику вывода флота, однако “пока ответа нет”. “Нам непонятна позиция России, которая просто отказывается говорить на эту тему. Нужно вывести 10–12 тыс. военнослужащих, боеприпасы, имущество”, – отметил В. Огрызко. “Но я вас уверяю: в любом случае после 2017 г. российского флота на нашей территории не будет”, – заверил глава МИД в интервью газете “Известия”.

Также В. Огрызко, говоря о том, что Украина хочет строить с Россией отношения на основе международного права, заявил: “Когда мне рассказывают о братских контактах, я задаюсь вопросом: а что это за формулировка? Она в международном праве не описана. У нас есть устав ООН, есть большой Договор о дружбе, сотрудничестве и партнерстве с Россией, договоры по ЧФ, по экономическим отраслям”, – сказал министр.

В свою очередь первый Президент Украины Л. Кравчук считает, что вопросы базирования Черноморского флота Российской Федерации в Украине должны подниматься только после 2017 г. Он уверен, что вопрос о выведении ЧФ РФ с территории Украины является важным, но эта тема должна подниматься после 2017 г., когда закончится срок пребывания ЧФ РФ в Крыму: “В нашей Конституции и документах записано, что аренда действует до 2017 г., и сейчас мы не должны говорить – правильно это или неправильно”. Он также не видит проблемы в заявлениях российского руководства о необходимости дальнейшего базирования Черноморского флота в Крыму, так как это соответствует ныне существующим договоренностям.

Что касается позиции России, то российские военные и дипломаты всерьез украинские инициативы не приняли.

Неназванные представители МИДа РФ отметили, что Указ Президента Украины “противоречит всем договоренностям между Россией и Украиной, касающихся Черноморского флота”, и является ничем иным как “политически мотивированной самодеятельностью украинского руководителя”.

Уже на следующий же день после подписания Указов Президентом Украины замначальника Генштаба РФ А. Ноговицын заявил, что в стране один верховный главнокомандующий, и для Черноморского флота РФ “всякие

заявления извне не являются легитимными”. По его словам, ограничений сверх тех, которые зафиксированы в двусторонних соглашениях о статусе флота, российская сторона не примет.

Бывший командующий Черноморским флотом адмирал В. Комоедов также напомнил, что российские моряки не подчиняются украинскому Президенту и получают приказы только от главнокомандующего ВМФ России и верховного главнокомандующего страны. “Не в компетенции Виктора Ющенко отдавать указы российскому военному флоту, – заявил В. Комоедов, – Черноморский флот России подчиняется главнокомандующему ВМФ России и верховному главнокомандующему страны”. В. Комоедов отметил, что пребывание Черноморского флота на территории Украины зафиксировано в межгосударственных договорах между Россией и Украиной от 1997 г., где, в частности, прописано, что Черноморский флот уведомляет украинские власти о перемещениях кораблей и судов. “Это предписание не носит обязательный характер, а лишь уведомительный”, – сказал бывший командующий ЧФ. Адмирал отметил, что межгосударственные соглашения являются приоритетом в международном праве перед указами, директивами и прочими документами президента какой-либо страны, в данном случае – Украины.

МИД России счел указ В. Ющенко “несерьезным” (обозреватели СМИ не исключают, что здесь подразумевается отсутствие у Украины технических возможностей для того, чтобы не пустить силы ЧФ обратно в Крым), назвал действия Киева недружественными и подчеркнул, что Украина не имеет никакого права регламентировать действия Черноморского флота России, поскольку никаких ограничений в двусторонних договорах не зафиксировано.

Министр иностранных дел Российской Федерации С. Лавров заявил, что у России “вызывает недоумение” позиция Украины по вопросу передвижения судов Черноморского флота. По словам главы российского МИДа, соглашения, ратифицированные парламентами России и Украины по Черноморскому флоту, не накладывают ограничения на передвижение ЧФ и его судов из Севастополя и обратно. “Базовые соглашения подразумевают, что стороны будут готовы заключить дополнительные договоренности. И российская сторона неоднократно предлагала обсудить порядок передвижения ЧФ. “Украинцы молчали почти год, и вдруг посреди событий в Южной Осетии заявили, что будут решать этот вопрос в одностороннем порядке, в нарушение базовых соглашений. Это вызывает у нас недоумение”, – резюмировал С. Лавров.

18 августа свою точку зрения по данному вопросу озвучил президент РФ Д. Медведев. Находясь во Владикавказе, он заявил, что “Черноморский флот будет в зоне нашего специального, особого внимания. И пусть нам не указывают, как себя вести”. По словам Д. Медведева, в ситуации вокруг ЧФ все будет “в строгом соответствии с международными соглашениями и теми директивами, которые подписаны мной, как верховным главнокомандующим”. Д. Медведев отметил, что “неквалифицированное вмешательство” со стороны властей Украины “ни к чему хорошему не приведет”.

Обосновывая правомерность позиции России относительно ЧФ, “Русская линия” отмечает: “Киев потребовал от всех российских военных кораблей за

трое суток посылать уведомление в штаб украинских ВМС о выходе в море, а также получать разрешение на пересечение границы. Нововведение Украины является беспрецедентным случаем в мировом праве. Изменить существующий базовый договор по ЧФ невозможно без учета позиции российской стороны. Президент Ющенко прекрасно это знает, но, возможно, пошел на обострение, чтобы заслужить похвалу США и поскорее обеспечить Украине получение плана действий по членству в НАТО. Вот только непонятно, как он собирается выполнять свою угрозу”.

Комментируя реакцию РФ на действия украинской стороны относительно ЧФ, руководитель Главной службы внешней политики Секретариата Президента И. Долгов, в частности, отметил, что считает заявления министра иностранных дел России С. Лаврова относительно вопросов, связанных с пребыванием ЧФ РФ на территории Украины, недружественными, и что они наглядно демонстрируют откровенное неуважение к Украине.

Также, по мнению И. Долгова, реакция российской стороны в свете последних событий была ожидаемой. “Комментируя действия главы Украинского государства, российский министр (иностраных дел) сознательно обошел тот факт, что вопросы пересечения ЧФ РФ украинской границы и вопросы его передвижения неоднократно обсуждались на заседаниях как рабочих групп, так и на заседании соответствующей подкомиссии Украинско-российской межгосударственной комиссии. Поэтому возвращение к этому вопросу ни в коем случае не может быть “сюрпризом” для российской стороны. К сожалению, переговоры по соответствующим вопросам, которые продолжаются на дипломатическом уровне еще с 1999 г., из-за позиции российской стороны остаются и до сих пор безрезультатными”, – отметил руководитель Главной службы внешней политики Секретариата Президента.

И. Долгов подчеркнул, что шаги Украины являются вынужденными и продиктованы исключительно обстоятельствами, требующими соответствующих мер. Государство не может позволить постоянное использование другой стороной политико-дипломатического диалога для сознательного затягивания и консервирования проблемы. Тем более, что этот вопрос прямо касается интересов безопасности и суверенитета Украины, добавил он.

Также 21 августа в Министерстве иностранных дел Украины заявили, что украинская сторона не ставит под сомнение, что Черноморский флот РФ подчиняется своему главнокомандующему, никто не намеревается вмешиваться в процесс деятельности и управления ЧФ РФ. В то же время никто не может ставить под сомнение и право Украины контролировать тех, кто находится на нашей территории. В частности, отмечает МИД, временное пребывание ЧФ РФ на территории Украины регулируется тремя базовыми соглашениями между Украиной и РФ от 1997 г. В соответствии с п. 1 ст. 6 Соглашения о статусе и условиях пребывания ЧФ РФ на территории Украины, военные формирования ЧФ РФ должны уважать суверенитет Украины, соблюдать ее законодательство и не допускать вмешательства во внутренние дела Украины. Вопросы прохождения ЧФ РФ территориальными водами

Украины, пересечения государственной границы Украины, передвижения воинских подразделений флота по территории нашего государства регулируется именно законодательством Украины. Это вытекает из ст. 15 Соглашения о статусе и условиях пребывания ЧФ РФ на территории Украины.

В свою очередь Премьер-министр Украины Ю. Тимошенко заявила, что выступает категорически против любой эскалации отношений по вопросу Черноморского флота. “Я выступаю категорически против любой эскалации отношений по вопросу Черноморского флота. Международные договоры относительно пребывания Черноморского флота предусматривают его пребывание до 2017 г., и мы будем их выполнять”, – подчеркнула Ю. Тимошенко. Она также заявила, что украинская власть не должна содействовать эскалации конфликта вокруг темы ЧФ. “Это касается всех этих решений, которые понавыдавали по Черноморскому флоту”, – пояснила глава правительства.

Обозреватели СМИ отмечают, что, обсуждая тему применения ЧФ РФ в кавказском конфликте, нельзя забывать, что в 1993 г. Украина, в лице Президента Л. Кравчука, подписала с Грузией, в лице Э. Шеварднадзе, договор о взаимопомощи. Научный руководитель Школы политической аналитики НаУКМА А. Гарань в этой связи отметил, что, согласно документу, понятие “взаимопомощь” не означает обязательного предоставления военной помощи, но в договоре четко прописано, что территория одной из сторон не может быть использована для агрессии и насильственных действий по отношению к другой стороне. “Соответственно, все вопросы по применению ЧФ РФ на Кавказе четко ложатся под действие этого договора. Удивительно, что об этом сейчас мало кто говорит, ведь, согласно договору, у Украины в данном случае также есть обязательства по отношению к Грузии”, – отметил А. Гарань.

Что касается руководства России, то оно в конце концов согласилось выполнять Указ Президента Украины относительно российского флота. Москва была шокирована этим указом. “То, что Россия буквально за день поменяла свое мнение относительно президентского указа по Черноморскому флоту РФ, вовсе не означает, что она пошла на уступки Виктору Ющенко. Дело в том, что Россию очень критикует Запад. А это ни политически, ни экономически невыгодно нашей северной соседке”, – считает политолог В. Карасев. По его мнению, Россия, согласившись на выполнение указа В. Ющенко, пытается хоть как-то сберечь свою пошатнувшуюся репутацию в глазах Европы.

Определяя возможные пути решения имеющегося конфликта вокруг Черноморского флота, президент Центра социальных исследований “София” А. Ермолаев назвал необходимым взаимный пересмотр и переподписание Большого договора между Украиной и Россией в его части относительно условий базирования и деятельности ЧФ РФ.

В свою очередь и. о. главы СБУ В. Наливайченко считает, что Украине необходимо инициировать создание международной комиссии, которая оценит действия Черноморского флота РФ в Грузии. “Мы считаем, что Украине необходимо обратиться с инициативой в ООН и ОБСЕ по созданию специальной международной комиссии, с привлечением Грузии, во-первых,

для оценки применения Россией против Грузии сил ЧФ, которые временно дислоцированы на территории Украины, во-вторых, для выработки режима контроля за ЧФ РФ”, – отметил он. Руководитель СБУ также предлагает инициировать привлечение международных экспертов к работе подкомиссии по вопросам ЧФ в рамках Международной комиссии Украина–Россия. И. о. председателя СБУ также предлагает провести расследование. “Должно быть проведено расследование каждого конкретного выхода судна ЧФ РФ в море – было ли это согласовано, с каким вооружением корабли вышли из Севастополя и с каким вернулись, проверить записи в судовом журнале и выяснить, противоречат или не противоречат нашему законодательству и международному праву действия судна”, – считает он.

Возможные сценарии дальнейшего развития украинско-российских отношений, выводы и рекомендации для украинской стороны в сложившихся условиях были оглашены на пресс-конференции на тему “Российско-грузинский конфликт. Выводы для Украины”, которую провел Центр исследований армии, конверсии и разоружения (ЦИАКР). Кроме прочего, эксперты ЦИАКР предлагают осуществлять поступательный курс на демилитаризацию всей зоны базирования флотов; отказаться от принятия односторонних решений, связанных с функционированием ЧФ РФ, призывом международных институтов к участию в вопросах выработки плана-графика по выводу ЧФ РФ с территории Украины таким образом, чтобы последнее подразделение флота покинуло базу в 2017 г.

Ю. Якименко, мол. наук. співроб.

Зерновой рынок Украины: состояние и перспективы

На сегодняшний день уборка ранних зерновых в Украине практически завершена. К концу августа было намолочено более 43 млн т зерна, в том числе 27 млн т пшеницы, что вдвое больше показателя 2007 г. При этом пшеница собрана с площади 7,044 млн га, что составляет 100 % прогнозированных площадей. Урожайность этой культуры составила 37,9 ц/га. Кроме того, в текущем году в два раза больше намолочено ячменя, ржи и гороха.

По словам министра аграрной политики Украины Ю. Мельника, согласно расчетам Минагрополитики, Украина в нынешнем году соберет 48,7 млн т зерна.

Сегодня также продолжают создаваться региональные запасы зерна, которые должны составлять не менее трехмесячного запаса зерна в каждой области. В региональные запасы направлено 900 тыс. т зерна при запланированных 1,5 млн т.

Напомним, что внутреннее потребление зерна в Украине составляет 26,4 млн т, из них на продовольственные потребности – 6,6 млн т, в том числе 5,3 млн т – пшеницы. На формирование семенного фонда предусмотрено 2,9 млн т, а на потребности животноводства – 14,7 млн т. Конечные

переходящие запасы зерна, по информации Минагрополитики, составят 5,5 млн т.

Следует отметить, что качество зерновых нового урожая, по оценкам специалистов, оставляет желать лучшего. По данным аналитического центра “УкрАгроКонсалт”, в прошлом году доля качественной продовольственной пшеницы третьего и четвертого классов составляла почти 70 %, а в 2008-м этот показатель не превысит 30 %. Таким образом, Украина получит низкий по качеству урожай.

Главной причиной высокой доли фуражной пшеницы называют нехватку удобрений. В среднем в 2008 г. на каждый гектар было внесено 30–50 кг действующего вещества минеральных удобрений, что в два-три раза меньше необходимого. Дефицит азота в почве привел к формированию зерна с низким содержанием белка. Кроме того, после благоприятных погодных условий зимой и весной летняя погода плохо повлияла на зерновые. Дожди в июне и июле зачастую приводили к тому, что посевы полегли, колосья никли, поражались болезнями, а зерно прорастало. В то же время на юге из-за дефицита влаги в почве и жары в период налива зерна на многих площадях озимих сформировалось щуплое и мелкое зерно.

На качество урожая повлияло также массовое распространение насекомых-вредителей. Кроме того, проблемой стал дефицит уборочной техники. Как сообщают СМИ, многие сельхозпредприятия в центре и на севере Украины рассчитывали использовать в уборке зерна те комбайны, которые в начале уборочной кампании были задействованы на юге страны. Однако из-за больших объемов урожая машины задерживались в южных регионах.

Рекордный урожай для аграрных компаний обернулся крупными проблемами, поскольку избыток зерна привел к обвалу цен на внутреннем рынке, и соответственно, потери прибыли аграриями. Среди причин ценового обвала, помимо высоких показателей нового урожая, эксперты рынка называют кризис ликвидности.

Понятно, что при высоком урожае зернотрейдерам придется более активно заниматься проблемой сбыта. Некоторые эксперты считают, что теоретически у украинского урожая могут появиться новые потребители: Южная Корея и страны Южной и Центральной Африки – Зимбабве, Намибия, Конго, Заир. При этом они указывают на финансовую нестабильность африканских покупателей. В то же время специалисты считают, что нынешний урожай не изменит устоявшиеся правила игры на рынке. “Все идет по плану, падение цен – тенденция ожидаемая. Ввиду монополизации торговли зерновыми производителям сложно противостоять снижению закупочных цен. В выгодном положении останутся крупные хозяйства, имеющие возможность попридержать урожай, а еще лучше – продать его самостоятельно. Но однозначно то, что урожай не залежится, скорее всего, большую его часть реализуют на привычных рынках”, – считает эксперт С. Сидоренко.

СМИ сообщают, что производство зерна резко возросло и в других странах. В прошлом году значительно поднялись мировые цены на хлеб, поэтому сельхозпроизводители увеличили посевные площади под зерновые

культуры. Повышению урожая способствовали и благоприятные погодные условия в основных странах-производителях. По оценке министерства сельского хозяйства США, в 2008/09 маркетинговом году в мире только одной пшеницы вырастят 670,8 млн т, что на 9,9 % больше, нежели в предыдущем сезоне. Рост прогнозируется и по другим основным зерновым культурам. Увеличение предложения вызвало серьезное снижение цен. Например, по данным межправительственной организации International Grains Council, в июле в Соединенных Штатах экспортные цены снизились более чем на 40 долл. /т.

В июле – августе стоимость продовольственной пшеницы в Украине снизилась с 1200–1300 грн до 1000–1100 грн за тонну, а цена фуражной пшеницы, доля которой в украинском урожае очень высока, – до 700 грн.

По словам руководителя консалтинговой компании “ААА” С. Наливки, в начале августа экспортная цена фуражной пшеницы в украинских портах достигала 240–260 долл. за тонну (1161–1258 грн), внутри страны – 700 грн. Разница – до 100 долл. на тонне – прибыль зернотрейдеров, закупающих пшеницу у агрохозяйств и продающих за рубеж. При этом, по расчетам экспертов, себестоимость тонны зерна составляет около 600 грн, т. е. прибыль производителя оказывается минимальной.

Резкий рост цен на дизтопливо, а также на минеральные удобрения делают производство зерна невыгодным, подчеркивают эксперты. При этом они не исключают, что в 2009-м себестоимость тонны пшеницы возрастет до 1400 грн. По мнению заместителя директора по маркетингу агропромышленной ассоциации “Аграрник” А. Вороны, многие фермеры увеличат посеы рапса. Несмотря на падение в последнее время закупочных цен, эта масличная культура остается прибыльной. “Запас рентабельности по рапсу еще есть. Мы рассчитывали, что цена будет 2100–2200 грн за тонну, а она пока держится на уровне двух с половиной тысяч гривен. Рапс пока интереснее пшеницы или ячменя”, – говорит А. Ворона.

Некоторые обозреватели считают, что стабилизация цен на отечественном рынке зерна возможна благодаря залоговым закупкам фуражной пшеницы и ячменя. В начале августа на совещании у Премьер-министра Ю. Тимошенко президент Украинской зерновой ассоциации В. Клименко заявил, что государству нужно снять с рынка по полтора миллиона тонн ячменя и фуражной пшеницы. На это потребуется выделить около трех миллиардов гривен. Такое решение, по мнению В. Клименко, способно быстро остановить сезонное снижение цен на эти культуры.

Сейчас относительно активная торговля зерном отмечается только на юге страны, где хозяйства благодаря близости к морским портам, хотя и по заниженным ценам, но все-таки могут сбыть свой товар. В то же время сельхозпредприятия в центральной Украине заявляют о том, что зерно у них никто не покупает.

Представители аграрных хозяйств утверждают, что такая ситуация спровоцирована крупными международными трейдерами, которые вступили в сговор и намерены скупить зерно за бесценок в самый благоприятный для себя

момент. Трейдеры же указывают, что низкие закупочные цены – следствие большого урожая.

По мнению аналитиков, хозяйства, которым удастся придержать свой урожай до глубокой осени, смогут получить за него более достойную цену.

Самостоятельно вывозить зерно за границу большинство сельскохозяйственных предприятий не готовы. По словам заместителя директора полтавского отделения Аграрного фонда Украины В. Чепурко, “чтобы экспортировать зерно, нужно собрать больше, чем выращивает одно хозяйство. Кроме того, необходимы специалисты, которые будут заниматься экспортом”. Отложить продажу зерна многие агрохозяйства не могут. Собственные хранилища есть не у всех компаний, а получить доступ на элеваторы в этом году стало проблематичным. Как заявляет президент Украинской зерновой ассоциации В. Клименко, это связано с ограниченными мощностями элеваторов, составляющими всего 30 млн т. К тому же хранилища частично заполнены зерном урожая прошлого года, оставшимся в Украине из-за действовавших до мая экспортных ограничений.

Как сообщают СМИ, многие элеваторы приостановили прием на хранение зерновых ранней группы. По словам председателя Винницкой ассоциации сельхозпроизводителей Н. Кухарчук, из-за перегруженности элеваторов сдать на хранение пшеницу практически невозможно, а учитывая неблагоприятные погодные условия, аграрии не могут затягивать с продажей урожая. “Необходимость срочно продать зерно заставляет производителей соглашаться на цену в 150–170 долл. за тонну, – говорит она. – Надо ввести механизм санкций для тех, кто покупает по заведомо низкой цене, и самое главное – для тех, кто продает”.

Отметим, что дефицит элеваторных мощностей эксперты прогнозировали еще в начале сезона. Но несмотря на активный экспорт (как сообщил первый заместитель министра аграрной политики Ю. Лузан, Украина экспортировала 3,2 млн т зерновых урожая 2008 г. при запланированных 20 млн т) и введение в эксплуатацию новых элеваторов, дисбаланс между спросом на емкости и их предложением преодолеть не удалось.

В августе правительство приняло постановление о компенсации процентов по кредитам на строительство элеваторов и напольных складов в размере полуторной учетной ставки Национального банка Украины. Однако, подчеркивают эксперты, для строительства одного элеватора необходимо как минимум полгода. Кроме того, не каждое хозяйство может потратить пять миллионов долларов на возведение собственного элеватора. Таким образом, эффект правительственного решения скажется в лучшем случае на будущих урожаях.

Вместе с тем специалисты заявляют, что только компенсация проблемы не решит. “Необходимо создать целый механизм, чтобы крупный бизнес хотел потратить деньги на строительство элеваторов, – считает руководитель аналитической службы агентства “АПК-Информ” Р. Рыбчинский. – Беря кредит, аграрий все равно рискует, ведь тело займа необходимо будет погашать за счет своих средств. Поскольку семьдесят процентов оборудования для

элеваторов не производится в Украине или оно очень низкого качества, необходимы определенные преференции, например, отмена НДС и снижение таможенных пошлин при его импорте. Однако такие льготы не должны убивать отечественных машиностроителей”.

Премьер-министр Украины Ю. Тимошенко подчеркивает, что украинские фермеры и другие сельхозпредприятия страдают от скоординированной системы монопольных спекуляций. По ее словам, известны случаи, когда производителям зерна не позволяют получить доступ к свободным мощностям на элеваторах, а трейдеры совместно с местными чиновниками оказывают давление на аграриев, вынуждая их продавать пшеницу по низким ценам.

Отметим, что с момента начала сбора нового урожая Министерством внутренних дел Украины к середине августа были проверены 375 субъектов хозяйствования, деятельность которых связана с операциями с зерном. Выявлено 102 преступления экономической направленности, связанных с незаконным обращением зерна и продуктов его переработки, в т. ч. 26 фактов разворовывания и 45 преступлений в сфере служебной деятельности. По сообщению пресс-службы МВД Украины, к уголовной ответственности привлекаются 83 лица, среди которых 39 руководителей и материально ответственных лиц субъектов хозяйствования, действующих на зерновом рынке. Преступлениями причинены убытки на сумму 3,3 млн грн, из которых 32,7 % возмещено в ходе доследственных проверок и следствия. В результате проведения мер по сохранению зерна, заложенного в Госрезерв и закупленного Аграрным фондом в продовольственный резерв, был разоблачен ряд злоупотреблений со стороны должностных лиц зерносберегающих предприятий.

Правительство приняло пакет решений, направленных на повышение стоимости зерна. Так, Государственному аграрному фонду было дополнительно выделено из госбюджета 1,25 млрд грн на его закупку. Кабмин также готовится изымать зерно с рынка через механизм залоговых закупок, о чем мы упоминали выше. Тем компаниям, которые будут закупать зерно у аграриев по установленным властями минимальным ценам, правительство пообещало ускорить возмещение НДС.

Минимальная закупочная цена на фуражную пшеницу, в соответствии с решением правительства, составит 816 грн/т. Эта цена существенно выше среднерыночной: по данным консалтингового агентства ААА, сейчас на внутреннем рынке трейдеры покупают фуражную пшеницу по цене 720–750 грн/т, а экспортируют (с доставкой в порт назначения) по 210–220 долл. /т (1018–1067 грн/т). В ходе правительственного совещания по вопросам усовершенствования функционирования рынка зерна Ю. Тимошенко отметила, что закупка зерна по такой цене будет способствовать возвращению НДС зернотрейдерам.

Еще в начале августа в ходе совещания с представителями АПК Премьер-министр Ю. Тимошенко поручила Минфину, Минагрополитики и Государственной налоговой администрации при участии зернотрейдеров согласовать порядок ускоренного возмещения НДС зернотрейдерам. “Мы

готовы вам отдать НДС в течение трех дней”, – сказала Премьер, обращаясь к присутствующим. По ее словам, необходимым условием для этого является закупка зерна непосредственно у сельхозпроизводителей, исключая посредников, по ценам не ниже граничного уровня, установленного Кабинетом Министров. Для ускоренного возмещения НДС зернотрейдеры должны будут предоставить соответствующие подтверждающие документы. “А тот, кто не закупил по такой цене и не подал документы, налог на добавленную стоимость будет получать пожизненно”, – предупредила Премьер.

Отметим также, что Кабинет Министров Украины внес изменения в ряд своих постановлений относительно вопросов финансовой поддержки предприятий агропромышленного комплекса. Об этом говорится в постановлении Кабмина № 763, которое было подписано Премьер-министром Украины Ю. Тимошенко 27 августа 2008 г. Согласно этому документу изменения вносятся в постановление Кабмина от 28 июля 2004 г. № 959 об утверждении порядка использования средств госбюджета, которые направляются на частичную компенсацию стоимости сложной сельскохозяйственной техники отечественного производства; в постановление Кабинета Министров Украины от 21 февраля 2007 г. № 261 о порядке использования в 2007 г. средств, предусмотренных в госбюджете для удешевления стоимости страховых премий (взносов), фактически уплаченных субъектами аграрного рынка; в порядок использования в 2008 г. средств, предусмотренных в государственном бюджете для развития животноводства, утвержденный постановлением Кабинета Министров Украины от 1 марта 2007 г. № 348; в порядок использования в 2008 г. средств, предусмотренных в государственном бюджете для осуществления финансовой поддержки предприятий агропромышленного комплекса через механизм удешевления кредитов, утвержденный постановлением Кабинета Министров Украины от 27 февраля 2008 г. № 126, а также в ряд других постановлений.

Некоторые эксперты заявляют, что обещание главы правительства выплачивать НДС только тем зернотрейдерам, которые покупают зерно напрямую у сельхозпроизводителей, негативно скажется на доходах самих аграриев. Противники решений Кабмина считают, что изменения правил по возврату НДС для зернотрейдеров очень усложняет их работу на рынке с компаниями, которые оказывают посреднические услуги. Кроме того, они заявляют, что сегодня посредники выполняют в большинстве своем те функции, которые не в силах осуществить ни государство, ни сами фермеры. Эксперты обращают внимание, что существование посредников является характерной чертой зернового рынка. Доминирующую часть отечественного рынка производства зерна сегодня занимают мелкие агрофирмы (до 5 тыс. т зерна). Разница в урожайности и возможностях конкурировать у крупных, малых и средних хозяйств очень существенна. Малым хозяйствам все труднее выживать на отечественном рынке ввиду их финансовой несостоятельности, которая не позволяет вкладывать в будущий урожай необходимый объем средств. А делать это они должны с выручки от текущего урожая. Из-за неблагоприятной цены закупки малые хозяйства не могут надлежаще

підготуватися к сбору ярових. Агрохолдинги же мають можливість нивелювати втрати на зернових за рахунок додаткових послуг, наприклад по зберіганню продукції і транспортуванню. Однак відсоток на ринку великих агрохолдингів ще не настільки значущий, при цьому побутовою політикою вони схильні займатися самостійно. Посередники ж займаються формуванням великих партій зерна. Вони також обробляють зерно на елеваторах, після чого вага зерна значущо відрізняється від бункерних підрахунків аграріїв. Після цього, зазвичай, посередники доставляють зерно в порти. Тому його ціна вже значущо відрізняється від ціни закупки у фермерів. Боротьба з посередниками і нова політика відшкодування НДС в першу чергу може сказатися на експортній активності зернотрейдерів, вважають деякі експерти.

За думкою аналітиків, зернові ціни зростатимуть, коли з України буде вивезено достатньо зерна. Значущого зниження цін на пшеницю на міжнародних ринках експерти не очікують. Світовою врожай пшениці в цьому році буде більшим: за даними Міжнародного зернового ради, він складе 662 млн т, що на 54 млн т вище показателя минулого року. При цьому попит на зерно також швидко зростає. Країни відновлюють запаси зерна, зменшившись після неурожайного 2007 р. Згідно прогнозу Міністерства сільськогосподарського господарства США, ціна пшениці в 2008–2009 маркетинговому році буде знаходитися на рівні 6,75–8,25 дол. за бушель (248–303 дол. за т). Від цін на зерно залежить і ціна інших сировинних товарів, зокрема, м'яса, молока, яєць. Тому зниження цін на них також не відбудеться.

А. Потіха, наук. співроб.

Руйнівна повінь у Західній Україні як джерело економічних і політичних проблем у суспільстві

Липнева повінь в Україні спричинила величезні матеріальні збитки. Фахівці продовжують визначати розмір шкоди, завданої стихією. Зходи, які були проведені до середини серпня, виявилися недостатніми, тому український уряд збільшив компенсації за зруйновані стихією будинки в західних регіонах. Про це після засідання Кабінету Міністрів повідомила Прем'єр-міністр України Ю. Тимошенко. За її словами, у цілому на засіданні уряду було ухвалено 10 рішень, які забезпечать організаційну й фінансову роботу з подолання наслідків стихійного лиха в західних областях. Зокрема, Ю. Тимошенко підкреслила, що після вивчення ситуації, що стосується відновлення й будівництва житла, Кабмін ухвалив рішення запровадити нову методику оцінки збитків. Тепер компенсація за 1 кв. м зруйнованого житла становитиме 3850 грн. Нові будинки людям будуватимуть відповідно до тієї житлової площі, яку вони мали раніше.

Ще одне рішення стосувалося фінансування зміцнення та відновлення будинків, які хоча і встояли під ударами стихії, але щороку підтоплюються. На сьогодні, за словами Ю. Тимошенко, виділяються землі й засоби для того, щоб перенести ці будинки. Авансова допомога для тих, хто втратив житло, або для тих, кому потрібно перенести житло з території, на якій воно постійно підтоплювалося, збільшена до 100 тис. грн. “Для чого це робиться? Для того, щоб не стримувати будівництво нового житла до того моменту, поки не будуть остаточно складені акти про збитки”, – підкреслила Прем’єр-міністр.

Ю. Тимошенко повідомила про рішення збільшити нормативи відшкодування на ремонт будинків, які не знищила стихія. “Ми сьогодні практично вдвічі збільшили норматив розрахунку коштів на ремонт таких будинків. Якщо було 355 грн за 1 кв. м, сьогодні встановлений норматив 850 грн за 1 кв. м на ремонт”, – заявила вона. Для будинків, які потребують ремонту, аванс збільшено до 30 тис. грн.

Кабмін на своєму засіданні також ухвалив рішення і про збільшення допомоги людям, які втратили своє майно. До передбачених на цю мету раніше 5 тис. грн додаватиметься ще 1 тис. грн на майнові збитки, щоб люди могли придбати товари першої необхідності. По 1 тис. грн виділятиметься кожній потерпілій сім’ї для підготовки дитини до школи.

Ще раніше уряд ухвалив рішення про те, що всі студенти-контрактники, які постраждали від стихійного лиха, будуть переведені на державну форму навчання. Про це на прес-конференції в Кабміні повідомила Прем’єр-міністр Ю. Тимошенко. “Усі діти, які навчалися на першому, другому, третьому, четвертому й інших рівнях акредитації, які проживають у сім’ях потерпілих від стихійної біди, з комерційної форми навчання будуть переведені на державну”, – повідомила вона.

Ю. Тимошенко пояснила, що таке рішення ухвалене у зв’язку з тим, що цим сім’ям доведеться витратити великі кошти на відновлення свого житла. Крім того, за словами глави уряду, діти, потерпілі внаслідок стихійного лиха, будуть за державний рахунок відправлені на оздоровлення.

За словами деяких експертів, уряд прийняв рішення про збільшення компенсаційних виплат після втручання Президента. Як відомо, напередодні рішення уряду на засіданні РНБО Президент України В. Ющенко зобов’язав Кабінет Міністрів протягом найближчих 24 годин провести позачергове засідання і затвердити більш об’єктивний розподіл коштів для потерпілих від стихії у західних регіонах.

Засіданню РНБО передувала поїздка глави держави до постраждалих від стихії районів. Президент України В. Ющенко ознайомився з ходом робіт з ліквідації наслідків стихійного лиха, зокрема з ходом відновлення моста через річку Бистриця Солотвінська біля села Драгомірчани на автодорозі національного значення Стрий – Чернівці – Мамалига. За умови нормального фінансування цей об’єкт буде завершений орієнтовно за рік. Загальна вартість будівництва нового моста – 90 млн грн. Проте вже через декілька днів завершиться споруда тимчасового моста.

Глава держави також відвідав місто Галич, де взяв участь в урочистому початку будівництва нової вулиці для постраждалих від повені людей. Планується, що тут буде побудовано 20 нових будинків. У своєму виступі Президент подякував усім, хто взяв участь у цьому проекті. Він ще раз підкреслив, що ліквідація наслідків повені – це та справа, навколо якої повинні об'єднатися всі громадяни України. “Я переконаний, з трагедії шести областей ми отримали сильні моральні уроки для нації”, – сказав В. Ющенко.

Разом з тим Президент залишився незадоволеним, за його словами, недостатньою увагою уряду до фінансування відновлювальних робіт у зоні надзвичайної екологічної ситуації. Про це він сказав журналістам у Галичі (Івано-Франківська область). “Мені соромно, що досі пооб'єктне фінансування – починаючи від мостів, доріг – ще не затверджене урядом. Переконаний, так не працюють у режимі стихійного лиха”, – сказав він.

В. Ющенко звернув окрему увагу на незадовільну роботу з відбудови зруйнованих стихією автомобільних доріг та транспортної інфраструктури. За словами Президента, за три тижні, що минули, “зроблено набагато менше, ніж сподівалися”.

Зокрема, В. Ющенко нагадав, що лише на Івано-Франківщині стихія зруйнувала понад 400 мостів, однак на сьогодні збудовано тимчасових приблизно 15 % автомостів та 20 % пішохідних. Він наголосив на важливості активізації та більшої організованості цієї роботи.

Також Президент відзначив, що за виконані в регіоні роботи “Укравтодор” не отримав 45 млн грн. “Є закон України, який зобов'язує уряд ритмічно виділяти ці кошти”, – наголосив В. Ющенко. Він нагадав, що на відновлення доріг, берегоукріплення та мостів області передбачено майже 350 млн грн, а виділено лише 50 млн. В. Ющенко повідомив, що має намір зробити серйозні висновки щодо тих структур, які значною мірою не допрацювали в питаннях ліквідації наслідків стихійного лиха.

У свою чергу заступник глави Секретаріату Президента О. Шлапак зауважив, що ще рано оцінювати роботу уряду з подолання наслідків стихійного лиха. Про це, як передає кореспондент видання ForUm, він заявив в інтерв'ю журналістам у Кабміні. “Хай пройде певний час, і тоді ми разом з вами і з людьми зможемо оцінювати те, що робиться на місцях. Мені здається, що поки що робиться все необхідне для того, щоб підтримати людей, які потрапили в біду”, – зазначив О. Шлапак.

Він нагадав, що Президент України В. Ющенко вважає, що влада за 4–5 місяців повинна надати або побудувати житло всім людям, які цього потребують. “Усі інші позиції, які торкаються відшкодувань з бюджету, можна реалізувати швидше ніж за 4–5 місяців. Я думаю, за місяць вони будуть реалізовані”, – підкреслив заступник глави Секретаріату.

Західні регіони України вже не вперше потерпають від повені. Експерти відзначають: якби попередніми урядами були зроблені правильні висновки, то таку масштабну катастрофу можна було б відвернути. У минулі роки кошти на подолання наслідків стихії або не виділялися в належній кількості, або

використовувалися неефективно. Якщо ж додати ще й масові вирубки карпатських лісів, то отримаємо невтішну картину сьогодення.

Проте, на думку деяких експертів, нинішній уряд із наслідками повені бореться ефективно. Це підтверджує висновок офіційного речника ООН в Україні Ф. О’Доннела. Крім того, він запевнив, що ООН готова надати підтримку Україні в подоланні наслідків повені.

Є підстави розраховувати, що в майбутньому таким катастрофам вдасться запобігти. Звичайно ж, передбачити поведінку природи не просто, але мінімізувати можливі наслідки стихії, за умови правильних і злагоджених дій, владі цілком можливо.

Кабінет Міністрів, серед інших заходів з подолання наслідків повені, розпочав масову перевірку лісопереробних підприємств і взяв під особливий контроль використання коштів на відбудову зруйнованої інфраструктури. Але, що найголовніше, влада чи не вперше “повернулася обличчям” до потерпілих. Їм виплачують “живі” гроші, а не годують обіцянками. Міністр праці та соціальної політики Л. Денисова заявила, що уряд Ю. Тимошенко вперше проводить компенсаційні виплати. “Ми їздили в постраждалих регіони, спілкувалися з людьми. Вони показували фотографії, як у них було у вересні минулого року. Тоді також була повінь. Вода потрапила в будинки, затопила городи. Але потерпілих залишили з бідною наодинці. Нині ж і держава, і уряд допомагають людям”, – заявила Л. Денисова.

Тим часом, за даними Міжнародного Червоного Хреста, з початку трагедії 60 тис. жертв повені в Україні і Молдові мали потребу в їжі і питній воді. “Це була найбільша повінь за останні двісті років. У Західній Україні затоплено близько 40 тисяч будинків і понад 30 тисяч гектарів посівів зерна”, – заявив “Німецькій хвилі” представник Червоного Хреста Д. Лоурі.

Уже через два–три тижні медики прогнозували спалах дизентерії, черевного тифу, гепатиту й холери. На Тернопільщині в перші дні трагедії госпіталізували двох дітей з підозрою на кишкову інфекцію. За словами головного лікаря Чернівецької обласної санепідемслужби О. Світличного, окрім нечистот з туалетів, затоплених кладовищ і скотомогильників, небезпека йде від нашестя щурів. “Передчуваючи повінь, гризуни втекли в гори, а зараз повертаються в села і можуть заразити людей лептоспірозом”, – зазначив медик.

Проте поки що епідемії в постраждалих районах не зафіксовано. Президент України, зокрема, відзначив достатньо спокійну санітарно-епідеміологічну ситуацію в районах стихійного лиха.

Експерти, аналізуючи ситуацію, зазначають, що подібної катастрофи можна було б уникнути, якби були проведені достатні протипаводкові роботи. Крім того, за висновками інженера-гідрофізика, засновника наукової школи морської картографії України Г. Можаровського, на руйнівну потужність повені вплинули два маловідомі чинники. “За часів СРСР ми два десятки літ проектували греблі в Закарпатській області. За норми Держбуду доводилося зводити об’єкти на півметра нижче за історичний рівень паводку (максимального рівня підйому води за всі роки спостережень). Усі думали, що

масштабні повені більше не повторяться. Наші спроби довести зворотне, на жаль, не були почуті”, – зазначив експерт.

За його словами, за часів Австро-Угорщини при будівництві захисних укріплень дані щодо історичного паводку не ігнорувалися. Тому ці об’єкти, що збереглися в наші дні на території Західної України, витримали удар стихії.

Саму повинь учений розглядає як наслідок секретних досліджень, які проводять США в рамках гучної програми HAARP. Офіційна мета роботи декількох радіоелектронних станцій з могутніми випромінювачами – вивчення полярних сьйв. Але багато вчених говорять про геофізичну зброю, яка вже розміщена на Алясці, у Норвегії і Гренландії. “За допомогою керованих по радіо хвиль вона здатна руйнувати іоносферу. Це призводить до тайфунів, засух і масштабних потопів, які ми спостерігаємо у всьому світі, у тому числі в Україні”, – відзначив Г. Можаровський.

Значна частина експертів вказують на те, що політики намагаються використати трагедію для популяризації своєї особистості. Кожен демонструє свою турботу про потерпілих. При цьому роблять усе, щоб дискредитувати своїх опонентів. Політики спробують скористатися цією ситуацією сповна.

За словами експертів, стихійне лихо на заході України, як би цинічно це не звучало, зробило неоціниму послугу вітчизняному політикуму і особисто Прем’єру. По-перше, Ю. Тимошенко зможе аргументовано припинити виплати за внесками Ощадбанку, оскільки “гроші пішли на ліквідацію наслідків повені”. По-друге, прийняті зміни до бюджету, які подала не Прем’єр, а Президент, і коли стане зовсім погано, можна буде сказати: “Це не наш бюджет, він незаконний і неправильний”.

З іншого боку, головними розпорядниками виділених бюджетних коштів є безпосередньо влада постраждалих областей, а не Кабмін, Мінекономіки або інші міністерства. По суті, бюджетний законопроект – це істотна поступка (або програш) Ю. Тимошенко В. Балозі, від якого, як відомо, залежні глави адміністрацій, особливо в Західній Україні (не говорячи вже про Закарпаття). Таким чином, відновлювальними роботами і спрямованими на цю мету коштами почав керувати Секретаріат Президента.

Загалом, уже сьогодні стало зрозуміло, що позачергове засідання Верховної Ради і ухвалення змін у бюджет-2008 є певною поразкою уряду. При цьому відбулося посилення позицій В. Балози і А. Яценюка, який зумів швидко організувати “потрібне голосування”. Завдання-мінімум, яке стояло перед “небютівськими політиками” – “відлучення” Ю. Тимошенко від розпорядження “паводковими грошима” – успішно вирішені. І тут важливий прецедент: ухвалення закону про зміни до бюджету у зв’язку з повинню показало, що у Верховній Раді можна організувати ефективну протидію “апетитам” Кабміну. Потрібен тільки сильний мотив.

Тим часом, на думку експертів, спочатку Ю. Тимошенко явно мала намір заробити на стихії популістські “очки”. Кабмін зразу ж виділив 60 млн грн для подолання наслідків лиха і по 100 тис. грн матеріальної допомоги кожній сім’ї загиблих під час стихії. Крім того, Кабмін ухвалив рішення про збільшення суми авансу компенсацій громадянам, потерпілим унаслідок стихійного лиха.

Зокрема, згідно з ухваленим рішенням, для потерпілих громадян першої категорії сума авансової виплати буде збільшена в 10 разів. Замість раніше передбачених 5 тис. грн громадяни отримають першу компенсацію у розмірі 50 тис. грн. Потрібно відзначити, що до першої категорії належать громадяни, які повністю втратили свої будинки, і таких не дуже багато.

Для постраждалих від стихії громадян другої категорії на здійснення капітальних ремонтів приміщень Кабмін спочатку виділив авансові платежі в сумі 15 тис. грн, а для потерпілих громадян третьої категорії сума авансового платежу була збільшена до 5 тис. грн. Пізніше, як відомо, суми запланованих виплат значно зросли.

По суті, за словами експертів, “масованими виплатами” Ю. Тимошенко має намір почати свою передвиборну кампанію на заході України. І тут не придумано нічого краще, ніж вже знамениті “Юлині тисячі”.

Дехто з експертів відзначав, що значні суми виплат потерпілим можуть спричинити нову хвилю інфляції. Проте більшість оглядачів заспокоюють і відзначають, що навряд чи нинішні “паводкові виплати” погіршать і без того непросту ситуацію з інфляцією, але психологічний ефект від “дарованих грошей”, які можна потримати в руках, вельми сильний.

Експерти також відзначають, що певного успіху у “стихійно-бюджетному процесі” досягла Партія регіонів, яка добилася, щоб виділені бюджетні кошти були направлені прямо в потерпілі області.

Прихильники Ю. Тимошенко звинувачують опонентів у намаганні використати трагедію для власного піару. Зокрема, перший віце-прем’єр-міністр О. Турчинов закликає не “піаритись” на темі стихійного лиха, а натомість спокійно проаналізувати якість виконаних відновних робіт. “Я б хотів, щоб ми дуже конкретно, без зайвих гасел і слів, чітко, виключно за фактами пройшлися стосовно напрямів виконаних робіт і обговорили ті проблемні моменти, які виникають, щоб прискорити ці роботи і виконувати їх ще більш ефективно і якісно”, – відзначив він.

Також О. Турчинов зазначив, що не хотів би, щоб стихійне лихо ставало центром заходів з піару.

Разом з тим, за висновками більшості оглядачів, повинь стала поштовхом для дострокового початку політичного сезону В. Ющенка. За тиждень до Дня незалежності глава держави побував у постраждалих від повені регіонах. Він зажадав від уряду провести позачергове засідання на тему ліквідації наслідків повені і зібрав позапланове засідання РНБО. Під час поїздки в постраждалі райони Президент висловив задоволення темпами виплат компенсацій потерпілим, але при цьому відзначив, що відновлення інфраструктури відбувається вкрай повільно, на це виділяється недостатньо коштів.

Глава держави пообіцяв особисто контролювати процес розподілу державних коштів, акцентуючи увагу на відповідальності представників місцевої влади за ефективність відновних робіт. Водночас В. Ющенко ініціював створення додаткових інженерних батальйонів у регіонах, які можуть постраждати від стихійного лиха.

Дії владних структур з ліквідації результатів повені дають можливість зробити деякі висновки. По-перше, міф про непорушність “помаранчевої команди” і дієздатність парламентської коаліції фактично зруйнований. Рішення Конституційного Суду щодо законності існування коаліції в 225 парламентаріїв не має принципового значення – все одно ККД законодавців в осяжному майбутньому буде дуже низьким. По-друге, лідер БЮТ не просто веде власну гру, а намагається збудувати алгоритм перемоги в президентських перегонях, крок за кроком знижуючи шанси В. Ющенко для ефективної участі в них. Така поведінка Ю. Тимошенко підштовхує Банкову на висунення різких звинувачень на її адресу, що знову ж таки не на користь демократичній коаліції.

В об’єктиві – регіон

**О. Ворошилов, канд. іст. наук,
старш. наук. співроб.**

Крым в геополитических планах РФ: мнения политиков и экспертов

После эскалации грузинско-российского конфликта и начала военных действий на Кавказе в Украине многие заговорили о том, что вслед за Южной Осетией может последовать Крым, поскольку на территории АРК проживает немало подданных России, в том числе военнослужащие Черноморского флота РФ. Кроме того, в АРК и Севастополе довольно часто бывают Ю. Лужков и К. Затулин, взгляды которых по поводу статуса Крыма и Севастополя широко известны, а громкие заявления о несправедливо переданном Украинской ССР Крыме регулярно произносятся в Государственной думе. Да и электоральные пристрастия большей части крымчан носят явно пророссийский характер.

В последние дни августа Премьер В. Путин высказался об Украине и Крыме, а мер Москвы Ю. Лужков – о Севастополе. В частности, в интервью немецкому телеканалу ARD Премьер-министр РФ В. Путин заверил Запад в том, что “Крым не является никакой спорной территорией. Россия давно признала границы сегодняшней Украины. Вопрос о каких-то подобных целях для России, считаю, отдает провокационным смыслом”. Но в то же время добавил, что жизнь граждан России для него куда важнее материальных благ.

Следует отметить, что многие обозреватели украинских СМИ считают, что особой ясности эти слова не несут, учитывая, что официальная Москва признавала границы Грузии вплоть до введения туда танковых колонн, и что на данный момент жителей Крыма с паспортами России насчитывается десятки тысяч. Также вспоминают, что принципиальные протесты против независимости Косова через три месяца Москвой позабылись и стали оправданием признания независимости Южной Осетии и Абхазии.

Ю. Лужков в свою очередь высказался более конкретно – он призвал разорвать Большой украинско-российский договор и пересмотреть статус Севастополя. Поэтому не исключено, что после признания Россией грузинских анклавов, статусы Нагорного Карабаха, Приднестровья, а также Крыма и Севастополя могут стать универсальным инструментом России в политике по отношению к ближайшим соседям.

Можно также напомнить, что К. Затулин в одном из интервью заявил: “Я сказал бы и Украине, и Молдове, что ничего нельзя гарантировать в поведении России, если они собираются ночью с помощью залповых установок «Град» умирять какие-то непокорные русскоязычные регионы вроде Крыма или, допустим, Приднестровья. Вот если они это будут делать, то я не собираюсь им гарантировать, что у них проблем с Россией не будет...”.

Поэтому вполне закономерно, что позиция Москвы по “крымскому вопросу” в целом и соответствующее заявление В. Путина в частности воспринимаются в Украине неоднозначно.

Так, Ю. Рубан, директор Национального института стратегических исследований, считает, что несмотря на то, что Премьер-министр России В. Путин отверг претензии на Крым, угроза перехода полуострова под контроль Москвы сохраняется. По его словам, озвученные президентом РФ Д. Медведевым принципы внешней политики России дезавуируют предыдущее заявление В. Путина. “Я рекомендую внимательно читать заявления руководства РФ. Несмотря на то, что Премьер Российской Федерации заявил о признании территориальной целостности Украины согласно договору, нам не следует забывать заявления других российских политиков, которые прямо ставили под сомнение территориальную целостность Украины, в частности, Крыма”, – отметил Ю. Рубан.

Профессор политологии Киево-Могилянской академии А. Гарань отмечает, что “Россия всегда может дестабилизировать ситуацию, организовать столкновения вокруг своих военных баз, а потом заявить – мы начинаем защищать граждан России”.

Политолог О. Доний, народный депутат от НУ – НС, также не верит миролюбию В. Путина. “То же самое заявляла Россия по Грузии, – напомнил он. – А потом признала сепаратистские образования на ее территории. Там, где есть российские войска, всегда есть угроза территориальной целостности. И пока из Крыма не будет выведен флот, будет и угроза военного вмешательства”.

А вот политолог В. Корнилов, руководитель киевского филиала затулинского Института стран СНГ, считает, что, наоборот, изгнание флота ускорит конфликт. “Я не вижу пока мотивов для войны, – отметил В. Корнилов. – Россию сейчас устраивает тот баланс, который был – РФ снимает вопрос о законности передачи Крыма в обмен на пребывание флота в Севастополе. Но теперь Украина начинает этот баланс нарушать, выдвигать новые претензии к ЧФ, что, в свою очередь, провоцирует Москву на ответные шаги, например, на не пролонгацию Большого договора, что поставит вопрос о принадлежности Севастополя. Этот вопрос Россия может оспаривать в

международных судах. Но это не означает, что будет какое-то военное вторжение в Крым или же разжигание там сепаратизма. Москве это не нужно – Крым и так настроен пророссийски, а его экономика все больше переходит под контроль российских структур. Зачем воевать?”

Согласны с тем, что отношения между двумя странами обострятся из-за вывода флота и другие политологи, но и они не ждут вооруженного конфликта. “У России есть масса других инструментов давления на Украину, – отметил политолог В. Фесенко. – Не исключено, что, если встанет ребром вопрос о выводе флота или вхождении в НАТО, она вернется к крымской карте. Будет стимулирование обострения внутривнутриполитической ситуации, вплоть до импичмента (Президенту В. Ющенко). Но и в России тоже понимают: военный конфликт из-за флота будет проблемой для самого флота, ведь база превратится в горячую точку. Воевать не будут, будут затягивать переговоры”.

Народный депутат от блока “Наша Украина – Народная самооборона” К. Ляпина акцентирует внимание на заявлении постоянного представителя России в НАТО Д. Рогозина о готовности его страны обеспечивать безопасность своих граждан в любой части мира, в том числе и в Украине, считая, что это может привести к серии российских провокаций в Автономной Республике Крым. Она призвала руководство Украины быть готовым “к серии провокаций в Крыму со стороны Кремля”. В этой связи К. Ляпина считает необходимым укрепление безопасности Украины, в том числе и усилиями международных организаций. По мнению народного депутата, заявляя о намерении защищать своих граждан, российские политики пытаются спровоцировать конфликт, предпринимая попытки “незаконно переориентировать украинцев на двойное гражданство, что противоречит Конституции Украины”. “Именно так начинался конфликт между Россией и Грузией”, – напомнила К. Ляпина.

В свою очередь пророссийские активисты Крыма подвергли резкой критике заявление Премьера РФ В. Путина о том, что Москва признает Украину в существующих границах и не считает Крымский полуостров спорной территорией.

“Мы не мыслим будущее вне воссоединения с нашей Родиной – Россией. Такие слова Путина – не случайны. Я бы его назвал российским Кучмой. Он делал все для укрепления украинской государственности в Крыму на протяжении своих лет правления на посту Президента”, – заявил лидер крымской правозащитной организации “Вера” С. Компаниец. Он напомнил, что “пророссийские организации Крыма отправили через Генконсульство не одно послание Путину, где открыто говорилось, что “целью Украины является уничтожение русского Крыма и Севастополя, на полуострове проводится политика этноцида русского населения”. “Путину неоднократно просили, учитывая юридические коллизии, начать процедуру спора о статусе Крыма. Но ни на одно из этих обращений не последовало ни малейшей реакции”, – отметил С. Компаниец. “В этой ситуации выход один. Не опускать руки, помнить, что Крым и Севастополь – русская земля, и поднимать мирную

национальную освободительную борьбу русских за Крым и Севастополь”, – считает он.

Еще более резко отреагировал К. Заруднев, депутат Ленинского райсовета Севастополя от Блока Витренко: “Заявление Путина о том, что Крым не является спорной территорией, является предательством национальных интересов России”, – сказал он. По словам К. Заруднева, если Россия действительно не собирается бороться за Севастополь, “это свидетельствует о том, что Путин повторяет «подвиг» Б. Ельцина, продавшего и предавшего русских в Прибалтике”. “ Мы не предлагаем вводить танки и устраивать революции. Но мы хотели бы видеть позицию российского руководства, которое избрано российским народом, а российский народ говорит о том, что город Севастополь – это город российской славы, что его терять нельзя”, – подчеркнул крымский депутат.

Вместе с тем К. Заруднев предположил, что, “может быть, это тонкая дипломатическая игра, и заявление Путина об отсутствии территориальных претензий к Украине – это «ход конем», а в реальной ситуации, если такая наступит, Россия продемонстрирует свою политическую волю в Крыму, как она продемонстрировала ее в Осетии и Абхазии”.

В свою очередь координатор Народного фронта “Севастополь – Крым – Россия” В. Подъячий высказал мнение, что заявление В. Путина по Крыму «предательским» считают не очень сведущие в политике люди. Он пояснил, что В. Путин “всего лишь кратко пересказал основные положения т. н. Большого договора о дружбе между Украиной и Россией 1997 г., который пока не прекратил своего действия, и ничего иного он как действующий Премьер-министр заявить не мог”. “Однако внутри политической элиты России, – продолжал политик, – идёт активная дискуссия о том, продлевать этот договор или нет. Свидетельство этому – недавнее заявление мэра Москвы Ю. Лужкова о его версии нового российско-украинского договора, учитывая, что нынешние отношения между двумя странами далеки от дружественных”.

В. Подъячий также заявил, что “Народный фронт «Севастополь – Крым – Россия» выступает за непродление договора, т. к. если Россия не выйдет из него и не заявит о своих претензиях на Крым и Севастополь, то шансы Украины на получение ПДЧ в декабре этого года на встрече министров иностранных дел стран-членов НАТО значительно возрастут”. “Это единственный путь для России не допустить членства Украины в Североатлантическом альянсе”, – подвел итог В. Подъячий.

Прямо противоположную позицию, что вполне естественно, отстаивают украинские правые. В частности, 28 августа с требованием вынести на повестку дня третьей сессии и поставить на поименное голосование вопрос о назначении Всеукраинского референдума относительно изменения автономного статуса Крыма на областной и относительно отмены специального статуса г. Севастополь ВО “Свобода” обратилась к депутатам Верховной Рады, направив телеграммы спикеру и председателям фракций правящей коалиции. В случае, если парламент заниматься этим вопросом откажется, “свободовцы” обещают самостоятельно начать сбор подписей за назначение Всеукраинского

референдума (в соответствии со ст. 72 Конституции Украины и ст. 15 Закона Украины “О всеукраинском и местных референдумах”).

“Автономия Крыма – угроза национальной безопасности Украины”, – уверен лидер ВО “Свобода” О. Тягныбок, проведший 1 сентября вместе с председателем своей крымской организации Э. Леоновым пресс-конференцию с одноименным названием. Вчера Россия напала на Грузию, завтра агрессор будет искать новую жертву, – уверен лидер “Свободы”. И этой жертвой может стать Украина, а местом для реализации агрессивных планов – Крымский полуостров. В связи с подобной перспективой автономный статус Крыма и специальный статус города Севастополь являются угрозой национальной безопасности Украины, считают “свободовцы” и призывают (уже, кстати, не в первый раз) крымскую автономию и спецстатус Севастополя ликвидировать, приравняв Крым к обычной области. “Считаем, что ликвидировав крымскую автономию и статус города Севастополь, мы лишим Кремль возможности применить отработанный в Абхазии и Южной Осетии план вторжения на территорию чужой страны, который является частью «путинской доктрины»”, – заявили участники пресс-конференции.

В ответ Верховная Рада Крыма решила не реагировать на данную инициативу “Свободы” – на заседании президиума ВР 2 сентября спикер парламента А. Гриценко отклонил предложение депутата от оппозиционного блока “Не Так!”, представителя СДПУ(о) Е. Фиска о принятии “ответного документа” на заявление “Свободы”.

По мнению А. Гриценко, Верховная Рада не должна реагировать на “высказывания нездорового человека”. “Думаю, что Тягныбок очень больной человек, поэтому комментарии тут излишни, и не надо обращать внимание на тех людей, которые нуждаются в лечении”, – сказал он. По словам спикера, парламенту Крыма “надо относиться снисходительно к Тягныбоку, с сочувствием и сожалением, и не реагировать на выпады таких горе-политиков”. Он добавил, что нет никаких предпосылок для ликвидации крымской автономии, а Верховная Рада Крыма, Совмин и органы местной власти в последние годы не принимали решений, которые бы противоречили Конституции Украины.

Более серьезно к “правой угрозе” отнеслось командование ЧФ РФ. Как проинформировали СМИ, со 2 сентября Черноморский флот России, базирующийся в Севастополе, переходит на повышенную боеготовность.

Как сообщил источник в штабе ЧФ, пожелавший остаться неизвестным, это предполагает введение в действие плана мероприятий по антитеррору и противодиверсионной защиты находящихся в базе кораблей. Источник объяснил это тем, что “1 сентября в город прибыли несколько групп украинских националистов из западных областей Украины, которые, как стало известно, готовятся предпринять нападения на военнослужащих ЧФ с целью их физического устранения, а также, если получится, провести ряд диверсий на кораблях ЧФ, стоящих на ремонте и в доках”. По информации того же источника, в горгосадминистрации Севастополя знают об этих фактах и

неофициально поддерживают проведение террористических акций “лесными братьями”, но пока не сделали ничего для защиты черноморцев и их семей.

Кстати, тема “лесных братьев” в АРК получила определенное освещение в российских СМИ. В частности, в материале “Нового региона” (www.nr2.ru) под красноречивым названием “Россию втягивают в новую войну: Чейни готовит в Крыму кровавую бойню” речь идет о том, что, “по некоторым данным, на полуостров прибывают боевики из Западной Украины, которые под прикрытием СБУ могут вести мобилизацию среди крымских татар. Украинские войска под видом запланированных учений уже стянуты в эпицентр возможных боевых действий”.

О возможных предстоящих столкновениях в Крыму речь шла на заседании круглого стола Московской редакции “Бурцев.ru”, стенограмма которой опубликована на сайте “Left.ru”. Согласно прозвучавшей в ходе дискуссии информации, “бандеровцы”, приехавшие из Львова для финальной проработки смешанных татарско-бандеровских формирований, готовят “большую резню” в Крыму. Причем последнее слово будет за вице-президентом США Д. Чейни, который на момент появления материала (5 сентября) находился с визитом в Киеве.

Следует отметить, что, рассматривая перспективы Крыма в свете ситуации, сложившейся вследствие последних событий на Кавказе, в Украине наиболее часто вспоминают тот факт, что операции ВС России “в защиту соотечественников” предшествовала масштабная кампания по выдаче жителям Южной Осетии российских паспортов (как минимум 90 % жителей непризнанного государства стали гражданами РФ).

Именно эту “осетинскую кальку” украинские политики, как правило, накладывают на ситуацию в Крыму. Лидирует здесь по количеству комментариев и депутатских запросов «Наша Украина – Народная самооборона». Здесь уже высказались В. Кириленко, М. Джемилев, О. Герасимьюк, А. Парубий, Т. Стецькив, Ю. Ключковский, К. Ляпина, В. Стретович и ряд других депутатов.

Свое слово сказал и украинский МИД. В частности, министр иностранных дел Украины В. Огрызко обвинил власти РФ в том, что они тайно раздают российские паспорта жителям Крыма, чтобы потом оправдать возможное вооруженное вторжение необходимостью защиты своих граждан. В интервью немецкой *Frankfurter Allgemeine Zeitung* он заявил, что российское консульство в столице Крыма Симферополе раздает паспорта РФ гражданам Украины и отказывается отвечать на запросы украинских властей о том, сколько паспортов было выдано. В своем интервью В. Огрызко провел недвусмысленную параллель между ситуацией в Крыму и действиями России на Кавказе, когда РФ ввела войска в Южную Осетию для защиты жителей республики, многие из которых к тому времени имели российские паспорта, а спустя некоторое время признала ее независимость.

Обозреватели СМИ обращают внимание на тот факт, что очень немногие из этих людей являются профессионалами в данной области. Чего нельзя сказать о депутате фракции НУ – НС, бывшем главе Госкомитета Украины по

делам национальностей и миграции, экс-постпреде Президента Украины в АРК Г. Москале, который крымских аналогий с Южной Осетией решительно не приемлет: “Осетины принимали гражданство России из-за того, что они – непризнанная республика. У них другого гражданства не может быть. Не может быть осетинского гражданства, если республика никем не принята. А ведь людям надо осуществлять как внутреннюю, так и внешнюю миграцию. Внутри России, за ее пределами. Им нужен какой-нибудь паспорт. Если они не хотят брать грузинский, берут российский. Однако не надо путать осетинскую ситуацию с крымской, это две большие разницы. Крым – это признанная автономия в составе Украины”.

Кроме того, хотя об истинном количестве обладателей российского паспорта, проживающих на полуострове, сегодня можно лишь догадываться, однако в любом случае вряд ли речь идет о столь же критической массе, как в случае с Южной Осетией. По оценкам крымских и общеукраинских экспертов, можно говорить о 60–200 тыс. человек (при том, что население Крыма, включая Севастополь, составляет около 2,5 млн человек). В частности, первый главнокомандующий ВМС Украины Б. Кожин убежден в том, что в одном только Севастополе в настоящее время около 40 тыс. жителей имеют двойное гражданство.

Заявления ряда украинских политиков и дипломатов о том, что Россия в настоящее время ведет активные действия по предоставлению своего гражданства в Крыму, в СМИ также зачастую подвергают сомнению. Отмечается, что процесс массовой выдачи паспортов РФ на полуострове действительно имел место в начале 1990-х годов, однако, по крайней мере, на территории АРК, уже давно прекратился. По словам лидера общественной организации “Русская община Севастополя” Т. Ермаковой, массовая выдача российских паспортов закончилась где-то в 1993–1994 гг. “После этого получить документ жителям Крыма стало тяжело. В последние годы паспорта получали, но за большие деньги. Надо было платить и платить. В консульстве сделали из всего этого коммерцию”, – сказала она.

Тем не менее, в г. Севастополе по-прежнему продолжают оседать на постоянное место жительства офицеры и мичманы Черноморского флота РФ, которые увольняются с воинской службы в запас или уходят в отставку. Генеральное консульство РФ в г. Симферополе выдачу паспортов также никогда не прекращало. При этом работники консульства не скрывают, что в Крыму получить российское гражданство легче, чем в России.

Всего же, по официальной информации, на консульском учете в Генеральном консульстве России в г. Симферополе (в консульский округ этого дипучреждения входят Автономная Республика Крым и г. Севастополь) состоят 29 тыс. человек. Главными очагами двойного гражданства в Крыму являются Севастополь и Феодосия, где проживает большое количество бывших и действующих военнослужащих Черноморского флота РФ.

В самой же России недоумевают по поводу опасений Украины за Крым. “Этот вопрос поднимают только украинские политики. В Москве никаких планов насчет Крыма нет, – заявил директор близкого к Кремлю Фонда

эффективной политики К. Танаев. – Между нашими странами подписан Большой договор, Россия его исполняет, территориальных претензий не предъявляет и предъявлять не будет. То, что говорит Лужков о требованиях вернуть Севастополь – это личное мнение господина Лужкова. К официальной позиции Кремля оно отношения не имеет. В целом, мы заинтересованы, чтобы речь шла о дружественной к России единой Украине, а не о размножении сепаратистских анклавов на наших границах”.

“К войне в Украине может привести только острейший внутренний политический кризис, – считает депутат Госдумы РФ С. Марков. – По своей воле НАТО и Россия не обнажат стволы в Украине. Только если об этом их попросят внутриукраинские силы. Если же Украина вступит в НАТО, то Россия примет этот факт, но лишь при условии, что этот выбор будет сделан через выражение воли народа на референдуме, а не через государственный переворот. Мы уважаем право украинского народа на выбор, но если кто-то захочет у него украсть это право, то Россия будет гораздо жестче и будет стараться помочь народу Украины”. Каким именно образом – депутат не уточнил.

Следует также отметить, что, пытаясь разобраться в вопросе, насколько реальной может стать российская экспансия в Крыму по “осетинскому сценарию”, авторы ряда аналитических материалов прежде всего анализируют то, чем Крым схож и чем он отличается от горячих точек Кавказа и Балкан.

В этой связи отмечается, что Крым отличается – и это самая важная позиция – степенью противоречий с центром. С начала 90-х годов и Южная Осетия, и Абхазия, и Косово (как и Чечня) пережили войну с метрополией, часто сопровождавшуюся геноцидом. Чего никогда не было в Крыму. Во времена режима Ю. Мешкова 1994 г., ратовавшего за отделение Крыма от Украины, в максимальной точке противостояния все сводилось к стычкам сепаратистской и киевской служб безопасности.

Эксперты напоминают, что Автономная Республика Крым возникла как политическая реализация “русскости” крымчан, их регионально-культурной обособленности, и, вместе с тем, – желания крымской элиты иметь больше рычагов влияния. Очевидна включенность крымской власти в украинскую политику, их взаимозависимость, многочисленные общие интересы – и этим Крым кардинально отличается от Абхазии и Южной Осетии. Отсюда делается вывод, что крымский “русский сепаратизм” сейчас не более чем “сентиментальный”.

Вместе с тем, не стоит недооценивать разнообразные связи крымских политиков с Россией. После оранжевой революции Москва реализовала целый ряд программ по “поддержке соотечественников”, чем способствовала обеспечению их представительства в крымском парламенте, в частности, на последних выборах по квоте Партии регионов туда прошла “Русская община Крыма”. Глава последней, Цеков, – частый гость в Москве, он даже принимал участие в общих заявлениях с лидерами Южной Осетии, Абхазии и Приднестровья, что может косвенно указывать на роль этой организации в Крыму.

Кроме того, за последние годы в Крыму имели место ряд эпизодов, имевших черты конфликта на межнациональной почве. Важно то, что члены опекаемых Москвой организаций “соотечественников” были в них более чем активны. В том случае, если по каким-то обстоятельствам их, этих “соотечественников”, можно будет представить “жертвами” мусульман или украинских властей, то появится формальное основание для тех или иных активных действий со стороны России в Крыму.

В данном контексте следует также отметить, что стремление к изменению статуса автономии демонстрируют крымские татары, желающие переформатирования крымской автономии из региональной (но фактически “русской”) в национальную крымскотатарскую, что, по их мнению, позволит эффективнее решать проблемы крымских татар. Как правило, большинство из них реализацию своих чаяний связывают именно с украинской властью, но имеют место и другие точки зрения по данному вопросу. Так, на днях крымскотатарская общественная организация “Милли Фирка” обратилась к Президенту Российской Федерации Д. Медведеву с просьбой защитить коренной народ Крыма – крымских татар, а также другие малочисленные этносы полуострова от “непрекращающегося геноцида со стороны националистически настроенных официальных властей Украины”. Также в обращении организации отмечается: “Милли Фирка собрано огромное количество материала по фактам махрового национализма в Украине и поддержке его официальными властями”. Среди прочего подчеркивается, что система образования Украины специально строится таким образом, чтобы малые народы абсорбировались, ассимилировались и потеряли свою этнокультурную индивидуальность. Обращение было подписано председателем совета “Милли Фирка”, главным редактором газеты “Полуостров” В. Абдураимовым.

В свою очередь активисты украинской общины Крыма нередко выступают с заявлениями о необходимости ликвидации крымской автономии как таковой, видя в ней инструмент ограничения киевской власти.

Таким образом, еще до решения Госдумы РФ по Абхазии и Южной Осетии вопрос о крымской автономии был дискуссионным. В более широком контексте все три крымские общины чувствуют себя дискриминируемыми. Русские опасаются украинизации и евроинтеграции, крымские татары конкурируют с “русской” властью за ресурсы и возрождение своей культуры, крымские украинцы почти не включены в процесс принятия решений и ощущают себя меньшинством на территории своего государства. Но это совсем не значит, что пример кавказских анклавов воодушевит крымских политиков. В сущности никто из них не стремится к радикальному изменению ситуации, ведь очевидно, что ни Абхазия, ни Южная Осетия не будут независимы в полной мере – они попросту пытаются легализовать всегда существовавшую зависимость от Москвы и придать ей хоть какую-то юридическую форму.

В целом, после событий в Южной Осетии в Украине тему опасности российской экспансии в Крыму сводят, как правило, к вопросам пребывания ЧФ и выдачи двойного гражданства. Вместе с тем, уверены многие эксперты,

главная причина того, что Россия имеет столь значительную поддержку в Крыму – это уже традиционно слабая продуманность, а зачастую просто непоследовательность политики официального Киева в АРК. Следствием этой политики стало и обилие пророссийских структур – верной, “в случае чего”, опоры РФ; и полуподпольное положение украинского языка; и начисто проигранная информационная война. Именно это для Украины – наиболее сложный узел в крымской проблематике, который не разрубишь административными мерами или полусиловыми акциями. Здесь нужна слаженная работа всех ветвей власти – и, прежде всего, просветительская (но не пропагандистская, иначе эффект будет прямо противоположен ожидаемому).

Прогноз на перспективу в публикациях ЗМІ

Діяльність органів державної влади

Президент Украины В. Ющенко выделил четыре приоритета социально-экономического развития страны на 2009 г. Об этом заявил первый заместитель главы Секретариата Президента А. Шлапак. По его словам, первый аспект касается политики безопасности государства. „Речь идет, в первую очередь, о закупке новых видов вооружений. Подготовлена серьезная государственная программа. Она потребует около 5 млрд грн, которые нужны именно на эту цель – не в целом на оборону, а только на закупку новых видов вооружений”, – сказал он.

Второй приоритет, который определил Президент, – это подготовка к Евро-2012. По словам А. Шлапака, государственная программа по подготовке к Евро-2012 на 2009 г. потребует финансирования в размере 5,6 млрд грн. “Все эти средства должны быть выделенные копейка к копейке. Должны быть профинансированы дороги, порты – все, что зафиксировано в государственной программе”, – сказал он.

Кроме того, глава государства отмечает на необходимости развития энергетических проектов в 2009 г. “В первую очередь это достройка Днестровской ГЭС, разворот «Одесса – Броды» в аверсном направлении, это подготовка проекта комплекса для подготовки и приема сжиженного газа – нужно существенно снизить газовую зависимость Украины, это достройка энергетической инфраструктуры между Хмельницкой и Ровенской АЭС”, – сказал А. Шлапак.

Четвертый приоритет – это начало реализации программы “Доступное жилье”. “Если в 2009 году потратить 0,5 % от ВВП, то около 200 тысяч украинских семей будут обеспечены жильем. В этом году только 20 тысяч семей получили такое жилье”, – сказал А. Шлапак (*Подробности (www.podrobnosti.ua). – 2008. – 29.08*).

Президент В. Ющенко не исключает, что Ю. Тимошенко будет занимать должность Премьер-министра Украины до запланированных на начало 2010 г. очередных президентских выборов.

Такое мнение Президент высказал в интервью информационному агентству Reuters.

В. Ющенко также высказался за сохранение демократической коалиции. “Я бы очень хотел, чтобы это (правительство и коалиция) сохранилось, но коалицию удерживает одна вещь – единство приоритетов. Ее разрушают субъективные приоритеты и консолидируют общенациональные интересы. Мне жалко, что для определенной части коалиции вопросы национальных интересов остаются второстепенными”, – сказал Президент (*Подробности (www.podrobnosti.ua). – 2008. – 27.08*).

Голова Секретаріату Президента В. Балого не виключає створення нової коаліції, учасниками якої мають бути дві з трьох найчисельніших фракцій: Партії регіонів, БЮТ і НУ – НС, або проведення дострокових виборів.

На переконання В. Балого, існує три шляхи виходу із ситуації, що склалася на сьогодні у парламенті.

За його словами, більшість має повернутися до виконання коаліційної угоди згідно з передбаченою в цьому документі послідовністю кроків і рішень.

Водночас він зазначив, що у разі, якщо такі можливості будуть зруйновані, тоді постає питання про можливість формування нової більшості, де неодмінними учасниками мають бути дві з трьох найчисельніших фракцій – Партії регіонів, БЮТ і НУ – НС.

“Якщо ж більшість у Верховній Раді не утвориться, то це означатиме парламентську кризу, єдино можливим виходом із якої є дострокові вибори”, – зазначив В. Балого.

На його думку, коаліція з обмеженою працездатністю підриває можливості для втілення пріоритетних державних програм, а отже, створює ризики у сфері національних інтересів. Крім того, це формує сприятливе середовище для виникнення різного роду деформацій як у політичній системі, так і в суспільному житті.

В. Балого припустив, що очікуваний розгляд у сесійному залі актуальних і складних питань – від становища на Кавказі та його впливу на Україну до Держбюджету наступного року – посилить загальний конфліктний потенціал цього складу Ради (*Українська правда (www.pravda.com.ua). – 2008. – 1.09*).

Секретарь Совета национальной безопасности и обороны Украины Р. Богатырева считает, что расширение ГУАМ как новой модели безопасности и активный запуск нефтепровода Одесса – Броды предоставит дополнительные гарантии в части энергетической

независимости и безопасности Черноморского региона и Европейского континента в целом.

Как сообщили в аппарате СНБО, об этом она заявила в ходе рабочего визита в США во время встречи с советником кандидата на пост Президента США от Демократической партии Б. Обамы по вопросам Украины, Беларуси и Молдовы Д. Тедструмом.

Кроме того, она подчеркнула, что политика Украины в отношении военного конфликта в Грузии базируется исключительно на соблюдении международного права и продиктована национальными интересами.

Секретарь СНБО также выразил надежду, что военный конфликт на Кавказе будет разрешен политическими инструментами и обеспечит стабильность и безопасность развития Причерноморского региона, где есть стратегические интересы Украины (*Подробности (www.podrobnosti.ua). – 2008. – 28.08.*)

Секретарь Совета национальной безопасности и обороны Украины Р. Богатырева считает, что распространение сепаратизма на территории Украины не имеет никаких перспектив.

Как сообщили в аппарате СНБО, об этом она заявила в ходе рабочего визита в США во время встречи с главным советником кандидата от Демократической партии в президенты США Б. Обамы по внешнеполитическим вопросам С. Пауэр, а также послом по специальным поручениям Р. Холбруком.

В ходе встречи Р. Богатырева также обратила внимание собеседников на дальнейшее укрепление демократических преобразований в Черноморско-Каспийском регионе, на чем неоднократно делал акцент Президент Украины В. Ющенко (*Подробности (www.podrobnosti.ua). – 2008. – 28.08.*)

Україна сьогодні повинна шукати реальні шляхи захисту від можливої російської агресії – і одним із таких шляхів є приєднання України до Плану дій з набуття членства у НАТО.

Таку думку висловила секретар Ради національної безпеки й оборони України Р. Богатирьова в інтерв'ю “Голосу Америки”.

“Події в Грузії засвідчили, що якщо країна не залучена до спільної організації безпеки, то навіть існуючі заходи міжнародної безпеки не можуть бути адекватними у цій країні, бо вона залишається наодинці з проблемою”, – зазначила Р. Богатирьова.

“І це є відповідь для України на питання чи надалі продовжувати вагатися, чи пришвидшити визначений законодавчо рух країни, зробити усі необхідні на цьому шляху реформи, щоб гарантувати безпеку, територіальну цілісність країни, єдність поглядів суспільства у цих питаннях”, – додала вона.

Голова РНБОУ також підтвердила, що Україна повністю підтримує позицію країн Європи та членів НАТО у питанні розв'язання кризи на Кавказі (*ФОРПОСТ (www.4post.com.ua). – 2008. – 2.09*).

Правительство обеспечит мощное финансирование ядерно-энергетического комплекса, заявила Премьер-министр Украины Ю. Тимошенко, находясь с рабочей поездкой в Кировоградской области.

Как сообщили в управлении по связям со СМИ Секретариата Кабинета Министров, Премьер подчеркнула: “Для того чтобы ядерно-энергетический комплекс был построен к 2015 году, нужно, безусловно, мощное финансирование”.

Ю. Тимошенко отметила, что такое финансирование будет проводиться за счет прямых расходов из госбюджета и предоставления государственных гарантий.

Премьер заметила, что правительство в изменениях к Госбюджету на 2008 год уже заложило 300 млн грн на разработку программы ядерно-энергетического комплекса. По словам Ю. Тимошенко, на следующий год планируется предоставить на эти потребности государственные гарантии на 1 млрд грн.

Она отметила, что кредитование будут обеспечивать как отечественные, так и иностранные банки (*Подробности (www.podrobnosti.ua). – 2008. – 28.08*).

Премьер-министр Украины Ю. Тимошенко предлагает Верховной Раде принять изменения в бюджет на 2008 год, направленные на переход на единую тарифную сетку в сфере образования.

“Мы готовы и уже принято постановление правительства о том, чтобы с 1 сентября 2008 года начать в полном объеме единую тарифную сетку для работников сферы образования, в первую очередь, а также для всех работников бюджетной сферы”, – сказала Ю. Тимошенко.

По ее мнению, переход на единую тарифную сетку позволит существенно увеличить заработную плату работникам бюджетной сферы (*Подробности (www.podrobnosti.ua). – 2008. – 1.09*).

Кабинет Министров поручил Министерству транспорта и связи и Министерству экономики рассмотреть возможность подготовки приказа о приостановлении увеличения с 1 октября тарифов на перевозки грузов железнодорожным транспортом и на услуги, которые предоставляются морскими портами.

Об этом говорится в поручении Кабмина, подготовленного к совещанию по проблемам горно-металлургического комплекса.

Кроме того, Минтрансвязи поручено принять меры по привлечению частных инвесторов для выполнения программ пополнения движимого состава

новыми полувагонами, и в случае необходимости внести проект решения на рассмотрение правительства.

Также Кабмин поручил Министерству промышленной политики, Минэкономики, объединению “Металлургпром” при участии госпредприятия “Укрпромвнешэкспертиза” осуществлять формирование и прогнозирование балансов производства и потребления сырья и топлива для ГМК.

Также этим министерствам Кабмин поручил разработать методику формирования баланса использования металлопродукции и осуществлять мониторинг влияния увеличения цен и тарифов естественных монополий на финансовые состояния металлургического комплекса по результатам мониторинга, соответствующие предложения, в случае необходимости, должны быть внесены на рассмотрение Кабмина.

Согласно поручению, Минэкономики и Минпромполитики ежемесячно будут мониторить конъюктуру внешнего рынка металлопродукции и сырьевых ресурсов ГМК (*Обком (www.obkom.net.ua)*. – 2008. – 27.08).

Министерство транспорта и связи Украины планирует до конца 2008 г. провести конкурс на выдачу трех лицензий на оказание услуг связи 3G. Формально крупнейшие игроки местного сотового рынка уже предоставляют услуги третьего поколения через роуминг с сетью “Укртелеком”, однако в собственных лицензиях заинтересованы все. До массового запуска услуг в коммерческую эксплуатацию ждать придется полтора–два года, полагают аналитики (*Подробности (www.podrobnosti.ua)*. – 2008. – 27.08).

Кабінет Міністрів вирішив побудувати окружні дороги навколо 31 міста, які розташовані на автомобільних дорогах державного значення.

Про це повідомив міністр транспорту та зв’язку Й. Вінський.

Він уточнив, що Кабмін вніс відповідні зміни до Державної програми розвитку автодоріг загального користування на 2007–2011 рр. (*INTV (www.intv-inter.net)*. – 2008. – 3.09).

Министерство угольной промышленности рассчитывает до конца 2008 г. закрыть 16–18 шахт.

Об этом заявил министр угольной промышленности Украины В. Полтавец. При этом министр отметил, что в Украине в стадии закрытия находится 101 шахта (*Подробности (www.podrobnosti.ua)*. – 2008. – 28.08).

Министр по вопросам жилищно-коммунального хозяйства Украины А. Кучеренко выступает за немедленное введение налога на недвижимость как механизма для снижения стоимости жилья.

По его мнению, “налог должен преследовать не только функцию наполнения бюджета, а должен заставить заработать и сделать оборот в этом жилищном фонде, чтобы перестали спекулянты вкладывать деньги в эти спекулятивные операции, которые позволяют им бесплатно держать, может 50 %, может 70 % новопостроенного жилищного фонда в Киеве и нагнетать спекулятивную нагрузку”.

По мнению министра, еще одним шагом правительства по стабилизации ситуации на рынке жилья должна стать политика государственной интервенции (по аналогии с рынком зерна).

“Мне кажется, что программа, которую предлагает президент – «Доступное жилье» – она как раз и может стать такой государственной интервенцией на этот рынок. Ни в коем случае речь не должна идти о бесплатном жилье. Она должна стимулировать людей, в первую очередь, молодых, которые имеют нормальный средний постоянный доход и которые могут спрогнозировать и за 7–15 лет выйти на траекторию решения своей жилищной проблемы”, – сказал он (*Подробности (www.podrobnosti.ua). – 2008. – 28.08*).

Министерство образования собирается отменить льготы для абитуриентов, поступающих в вузы в следующем году. Об этом сообщил министр образования и науки Украины И. Вакарчук.

“Уже разработан проект закона, предполагающий внесение радикальных изменений в систему независимого внешнего оценивания. Мы собираемся отменить все льготы при поступлении в украинские вузы для абитуриентов последующих годов. Проект закона планируется подписать в ближайшем времени. Ознакомиться с новыми условиями приема в вузы можно будет уже в ноябре на официальном сайте Министерства образования Украины”, – заявил И. Вакарчук.

Глава Минобразования и науки также заявил, что после 2009 г. внешнее тестирование будет проводиться лишь на украинском языке.

При этом И. Вакарчук отметил, что в 2009 г. продолжается так называемый переходный период, в течение которого учащимся разрешено сдавать внешнее тестирование на языках национальных меньшинств.

И. Вакарчук подчеркнул, что Минобразования прилагает все усилия для того, чтобы ученики школ с преподаванием на языках национальных меньшинств смогли выучить также и украинский язык (*Подробности (www.podrobnosti.ua). – 2008. – 1.09*).

Минобразования инициирует снижение минимального количества учеников в классах с шести до трех. Об этом сказал министр образования и науки И. Вакарчук. По его словам, местные власти закрывают школы, мотивируя это тем, что в классах недостаточное количество учеников.

“Мы подали предложение на рассмотрение правительства о том, чтобы минимальная наполненность классов была не шесть, а три ученика”, – сказал министр. И. Вакарчук отметил, что такая инициатива позволит сохранить более 1 тыс. школ. Министр считает, что, учитывая позитивные тенденции в демографической ситуации, в будущем такая политика приведет к возрождению школ (*Подробности (www.podrobnosti.ua)*. – 2008. – 1.09).

Министр обороны Украины Ю. Ехануров обещает передать две третьих ненужных Вооруженным силам военных складов структурам, которые занимаются утилизацией боеприпасов.

Ю. Ехануров отметил, что одной из нерешенных проблем украинской армии остается ее высвобождение от выполнения несвойственных функций (*Подробности (www.podrobnosti.ua)*. – 2008. – 1.09).

Министерство аграрной политики прогнозирует увеличение урожая кукурузы на 2,5 млн т, или на 21 %, до 9 млн т, в 2008 г. по сравнению с 2007 г.

Об этом сообщил первый заместитель министра аграрной политики Ю. Лузан. По его словам, обнародованный прогноз является предварительным и в дальнейшем будет уточняться (*Украина промышленная (www.ukrindustrial.com)*. – 2008. – 2.09).

Кабінет Міністрів і Львівська обласна рада схвалили проект угоди щодо регіонального розвитку Львівщини. Предметом цієї угоди є узгоджена протягом 2008–2012 рр. діяльність Кабінету Міністрів України та Львівської обласної ради, спрямована на реалізацію Державної стратегії регіонального розвитку та Стратегії розвитку Львівщини до 2015 р. Орієнтовний обсяг фінансування спільних проектів становить понад 4,7 млрд грн, повідомляє прес-служба облради.

Серед пріоритетів узгодженої діяльності Кабміну та Львівської обласної ради – реструктуризація та розвиток базових галузей промисловості регіону, розвиток життєзабезпечення населених пунктів, створення ефективної системи в галузі охорони навколишнього природного середовища, збереження історико-культурної спадщини.

Угода передбачає фінансування з державного та місцевих бюджетів проектів розвитку Львівщини та перетворення її на сучасний європейський регіон із добре розвинутою дорожньою та рекреаційною інфраструктурами, а також модернізацію наявного промислового комплексу (*Львівський портал (www.portal.lviv.ua)*. – 2008. – 1.09).

Голова Верховної Ради А. Яценюк заявляє, що без політичних домовленостей дострокових парламентських виборів в Україні не буде.

Спікер підкреслив, що сьогодні політичні сили не готові до проведення дострокових парламентських виборів.

За його словами, якщо дострокові вибори у Верховну Раду і відбудуться, то не раніше весни 2009 р. (*Українська правда (www.pravda.com.ua)*. – 2008. – 2.09).

Председатель Верховной Рады А. Яценюк убежден, что в Украине обязательно будет завершена реформа образования, и на протяжении 10–15 лет украинские учебные заведения попадут в мировые рейтинги.

По мнению А. Яценюка, результатом реформирования высшего образования должно стать согласование количества специальностей, которые есть на сегодня, и нужд экономики в этих специальностях, государственный заказ и нужды экономики в этом госзаказе.

При этом спикер отметил, что не видит альтернативы Болонскому процессу, в который вступила Украина (*Подробности (www.podrobnosti.ua)*. – 2008. – 31.08).

Минобороны Украины запланировало на конец сентября проведение масштабных учений в Крыму. На полигоне “Чауда” пройдут стрельбы с зенитно-ракетных комплексов С-300, на аэродроме “Бельбек” под Севастополем будут тренироваться истребители, а на полигоне “Опук” – вся авиация Военно-воздушных сил, морская и армейская авиация.

Об этом говорится в сообщении пресс-службы Минобороны.

По словам начальника генштаба Вооруженных сил С. Кириченко, стрельбы на “Чауде” состоятся в рамках военных учений “Морской узел – 2008”. Над акваторией Черного моря, по плану командования, пройдут учения по применению вооружения истребителей.

Он также добавил, что в конце сентября на крымском полигоне “Опук” запланированы боевые стрельбы с привлечением всех родов авиации.

“На фоне этих мероприятий планируется также проверить готовность к выполнению заданий воздушно-десантными, аэромобильными и артиллерийскими частями сухопутных войск”, – сообщил начальник Генштаба.

Всего в учениях “Морской узел – 2008” предусмотрено участие до 4 тыс. военнослужащих, 390 единиц оружия и техники, в том числе до 23 кораблей и судов, до 60 единиц бронетанковой техники, до 30 единиц артиллерийских систем, до 10 вертолетов и до 15 самолетов (*Провокация (www.provokator.com.ua)*. – 2008. – 4.09).

Госналогадминистрация планирует усилить контроль над рынком интернет-услуг, обороты которого в Украине увеличиваются

фантастическими темпами. Прежде всего, чиновники планируют заставить сетевых торговцев установить кассовые аппараты. Сотрудники виртуальных магазинов, в принципе, не против такой инициативы и согласны с необходимостью детенизации своего бизнеса. Однако считают, что налоговики приступили к делу не с того конца (*Полищук А. Торговля-невидимка под колпаком // Киевский телеграф. – 2008. – 28.08–4.09*).

Політика

Президент Франції Н. Саркозі заявив, що питання про членство України і Грузії в Євросоюзі поки не стоїть.

Під час прес-конференції в Брюсселі за підсумками саміту ЄС, він нагадав про угоду, укладену державами Євросоюзу в Німечці. У цьому договорі кількість членів ЄС поки закріплено на рівні в 27 країн.

“Грузія нас не просила про терміновий вступ у Євросоюз”, – відзначив Н. Саркозі, що є на сьогодні головою ЄС.

Говорячи про європейські перспективи України, французький Президент заявив, що Євросоюз має намір розвивати відносини з Києвом.

Водночас він додав, що європейці “мають розробити політику щодо країн на схід (України)” (*Українська правда (www.pravda.com.ua). – 2008. – 1.09*).

У Брюсселі заявили, що за допомогою різких заяв про введення візового режиму для ряду країн ЄС, Київ намагається вплинути на Європу напередодні саміту Україна-ЄС. Про це повідомив “Коммерсантъ-Україна” в статті “Виктор Ющенко зробив визовий нажим”.

За інформацією видання, у посольстві Франції, що головує нині Євросоюзі, підтвердили, що Україна неодноразово висловлювала невдоволення у зв’язку з якістю імплементації угоди про спрощення візового режиму.

“Критика з боку України вже звучала, у Брюсселі про неї знають, – заявив перший секретар посольства Франції в Україні Г. Наржолле. – Це питання вже обговорюється в рамках переговорів між Україною і ЄС, і було б логічно, якби діалог і надалі проходив у рамках діючої робочої групи”.

Офіційний Брюссель утримувався від коментарів щодо можливого скасування Україною безвізового режиму. На умовах анонімності один з представників Євросоюзу охарактеризував дії Києва як “дипломатичний шантаж у рамках підготовки тексту майбутнього поглибленої угоди Україна – ЄС”, повідомляє “Коммерсантъ-Україна” (*Корреспондент.net (www.korrespondent.net). – 2008. – 29.08*).

Москва не буде ініціювати розрив Договору з Україною о дружбе и сотрудничестве. Об этом сообщил глава МИД РФ С. Лавров.

“Истекает 10-летний срок действия так называемого Большого договора с Украиной и по его положениям документ может быть продлен”, – напомнил он. „Если до 1 октября ни одна из сторон не высказывается об обратном, то действие автоматически продлевается”, – пояснил С. Лавров.

“Не вижу причин, по которым Россия должна была бы инициировать прекращение действия Договора, который работает в интересах как РФ, так и Украины”, – сказал глава МИД РФ.

С. Лавров отметил, что “при этом Москва будет в полной мере рассчитывать, что другие основополагающие документы, определяющие отношения и сотрудничество, включая договоренности о Черноморском флоте РФ, будут сохранять свою силу” (*MIGnews.com.ua (www.mignews.com.ua). – 2008. – 3.09*).

Украина намерена с 1 января 2009 г. увеличить стоимость аренды крымских земель и инфраструктуры, которые используются Черноморским флотом РФ. Цена может увеличиться в 25 раз. Если раньше этот вопрос был предметом споров в самой Украине, то прозвучавшее заявление Президента В. Ющенко в интервью агентству Reuters стало для официального Киева сигналом к срочной подготовке и внесению в Верховную Раду новых документов об условиях базирования ЧФ в Крыму (*Подробности (www.podrobnosti.ua). – 2008. – 1.09*).

В парламенте в ходе прогнозируемого обострения политического противостояния по вертикали партий и фракций, будут формироваться мощные региональные лоббистские группы, первой из которой станет киевская. Такое мнение высказал директор Агентства моделирования ситуаций В. Бала.

“В период, когда противостояние между топ-политиками достигнет апогея, в парламенте будут цементироваться региональные политические группы, главная цель которых – лоббизме местной проблематики. Одной из наиболее мощных групп уже в ближайшее время может стать киевская. Консолидирующим началом для формирования такой группы станет общее непонимание действий команды Черновецкого, а также стремление реализовать свой потенциал через другие, доступные механизмы политической коммуникацией. Одним из наиболее последовательных лоббистов киевской проблематики могут стать «регионал» В. Горбаль и член БЮТ В. Бондаренко”, – отметил он.

По мнению В. Балы, Л. Черновецкий откровенно игнорирует кадровый, ресурсный и идейный потенциал как своих оппонентов, так и некоторых из своих ситуативных союзников (*From-ua.com (www.from-ua.com). – 2008. – 27.08*).

Через одностороннє визнання Росією незалежності Абхазії і Південної Осетії виникає небезпека і для територіальної цілісності України, зокрема щодо Криму. Таку думку висловив перший заступник голови кримськотатарського меджлісу Р. Чубаров.

Насамперед, вважає Р. Чубаров, Україна повинна зробити все можливе для вступу в ЄС і НАТО. У внутрішній політиці щодо Криму українська влада повинна чітко сформулювати своє ставлення до вирішення кримських проблем, зокрема, до економічного, культурного, соціального розвитку автономії, включаючи проблеми всіх її найбільших співтовариств: російського, українського і кримськотатарського.

На його думку, нині головне – змінити відношення кримчан до територіальної цілісності України... ***(Р. Чубаров: “При територіальному конфлікті Крим підтримує Росію” // Газета по-українськи. – 2008. – 28. 07).***

Председатель фракции Партии регионов в Верховной Раде В. Янукович считает реальной возможностью создать коалицию его политической силы и фракции Блока Юлии Тимошенко.

В. Янукович отметил, что переговоры по созданию коалиции такого формата не ведутся. В тоже время он сказал, что процесс переговоров в парламенте проходит между депутатами.

Лидер Партии регионов отметил, что выходом из сложившейся с коалицией ситуации может быть либо реформатирование коалиции, либо внеочередные выборы парламента. Он в очередной раз подчеркнул необходимость, признание факта несуществования коалиции БЮТ и “Нашей Украины – Народной самообороны”.

В. Янукович отметил, что ни одна политическая сила не заинтересована в проведении внеочередных выборов Рады ***(MIGnews.com.ua (www.mignews.com.ua). – 2008. – 2.09).***

Депутат от Партии регионов В. Сивкович заявляет о возможности создания временной, “стабилизационной” коалиции с БЮТ.

По словам В. Сивковича, “для того чтобы создать коалицию, в любом случае около Партии регионов должен быть либо БЮТ, либо НУ – НС.

НУ – НС потрепанная, порванная, и 51 % для принятия какого бы то ни было решения у них давно нет, остается только один выход – создание какой-то временной, стабилизационной коалиции с БЮТ. Это возможно как один из вариантов”, – утверждает В. Сивкович.

“Почему временная и стабилизационная? Потому что есть достаточно большое количество противоречий между нашими политическими силами, и нужно будет выходить за рамки наших платформ для согласования многих вопросов. Это можно будет делать только на период стабилизации ситуации в нашей стране”, – отметил “регионал”.

По словам В. Сивковича, “сейчас ведутся переговоры со всеми фракциями” (*РЕЗОНАНС (www.rezonans.info)*. – 2008. – 2.09).

Член фракции Партии регионов Т. Черновил считает, что уже через несколько недель возможно объявление импичмента Президенту В. Ющенко.

По мнению народного депутата, основания для импичмента главе государства – „превышение служебных полномочий, например, в приостановке актов Кабмина, в заявлениях от имени государства, в представлении конституционно не взвешенной заявки относительно Плана действий по членству в НАТО” (*Коммуникационный портал Украины (www.kpinews.com)*). – 2008. – 3.09).

“Правительство Юлии Тимошенко до конца этого политического сезона не доработает”. Об этом заявил украинский политический эксперт, директор Института глобальных стратегий В. Карасев.

По его словам, поскольку “Наша Украина – Народная самооборона” заявила о выходе из коалиции, формирование новой коалиции ведет за собой формирование нового правительства. “Может работать временное правительство. Мне кажется, что те, кто делают ставку на досрочные парламентские выборы как на выход из сложившегося кризиса, понимают, что участие в предвыборной кампании Ю. Тимошенко в должности Премьер-министра дает ей определенные преференции. И для того, чтобы уравнять шансы крупнейших политических сил, будут сделаны радикальные нетривиальные шаги по отношению к действующему правительству”, – предполагает В. Карасев.

Он отметил: “Возможно и такое развитие событий, когда указом Президента это правительство будет отправлено в отставку, и будет назначен новое временное правительство на предвыборную кампанию”. По словам В. Карасева, вероятный состав временного правительства будет “технический и абсолютно не партийно-политический” (*РЕЗОНАНС (www.rezonans.info)*. – 2008. – 4.09).

Парламентский кризис в Украине может разрешиться путем проведения внеочередных выборов в законодательный орган страны.

Такое мнение высказал директор Центра прикладных политических исследований “Пента” В. Фесенко.

“Вероятность создания какой-либо новой парламентской коалиции крайне минимальна, где-то 1–2 %, а вероятность внеочередных парламентских выборов за последний день резко возросла. Я бы оценил ее на сегодня процентов на 80”, – сказал политолог.

В. Фесенко отметил, что жертвой такого противостояния стала демократическая коалиция в Верховной Раде Украины. Вместе с тем, он отметил, что “вряд ли обе стороны пойдут на попятную, потому что речь идет фактически... о завоеванных плацдармах, которые ни одна сторона не хочет отдавать, а вторая проблема – это уничтожения или удаление из поля потенциального конкурента на президентских выборах”.

Кроме того, политолог подчеркнул, что для Президента внеочередные парламентские выборы – это единственная эффективная контригра в борьбе против угрозы антипрезидентского конституционного большинства в парламенте страны.

По мнению политолога, в результате внеочередных выборов у Президента может появиться хотя бы теоретически шанс изменить конфигурацию Верховной Рады. Во-первых, он попытается сформировать, “пусть ситуативное, но блокирующее меньшинство, которое не позволит сформироваться вот этому конституционному антипрезидентскому большинству”.

“И это можно сделать. Если в парламент пройдут прямо или косвенно лояльные к президенту политические силы «Наша Украина», возможно блок Яценюка, Блок Черновецкого, «Единый центр»”, – сказал В. Фесенко (*Гуляй-Поле (www.politua.ru). – 2008. – 3.09*).

Мэр Киева Л. Черновецкий намерен участвовать в парламентских выборах.

“После киевских выборов наша региональная политическая структура стала сильнее и увереннее. Сейчас идет борьба со мной, чтобы не допустить нас в высшие эшелоны власти. В частности, мы имеем претензии на участие в законодательном процессе”, – сказал мэр.

Л. Черновецкий подчеркнул, что считает свою команду лучшей в Украине и в очередной раз похвалился увеличением бюджета и повышением социальных выплат.

“С появлением моей политической силы в парламенте многие политические процессы будут демократизированы”, – подчеркнул мэр (*Черновецкий будет баллотироваться в Верховную Раду // Комсомольская правда в Украине. – 2008. – 4.09*).

Фракция Блока Литвина предлагает создать временную специальную комиссию Верховной Рады Украины по разработке основ нейтрального статуса Украины и мероприятий по их практической реализации. Об этом говорится в проекте постановления “О позиции Верховной Рады Украины по поводу ситуации в Южной Осетии и Абхазии”, зарегистрированной депутатами фракции.

В проекте предлагается поручить Председателю Верховной Рады Украины обеспечить до 30 сентября 2008 г. создание и организацию работы соответствующей комиссии.

Также предлагается признать не отвечающими национальным интересам Украины, и поэтому неприемлемыми действия, которые однозначно позиционируют Украину как сторону российско-грузинского конфликта.

Блок Литвина предлагает безотлагательно заслушать на пленарном заседании ВР доклад министра иностранных дел Украины о деятельности МИД во время этого конфликта в контексте ее соответствия национальным интересам Украины (*ForUm (www.for-ua.com)*). – 2008. – 2.09).

Крымскотатарская молодежная организация “Къардашлыкъ” намерена осенью текущего года провести ряд мероприятий по решению языковой проблемы крымских татар. Об этом сообщил председатель организации З. Халкеч.

По его словам, с 1 октября организация будет способствовать проведению курсов по изучению родного языка.

Кроме того, по его информации, члены организации уже подготовили к изданию методическое пособие по крымскотатарскому языку.

Также председатель организации рассказал, что осенью в Кезлеве (Евпатории) будет проведен творческий вечер, на который будут приглашены многие известные крымскотатарские писатели и поэты (*Сайт крымской молодежи (www.crimean.org)*). – 2008. – 1.09).

Совет еврорегиона “Верхний Прут” высказал просьбу ускорить организацию встречи заместителей министров транспорта Украины и Румынии для решения вопросов реализации программы Европейского инструмента соседства и партнерства (ENPI) “Румыния-Украина-Молдова” на 2007 – 2013 гг. с общим объемом финансирования свыше 125 млн евро, и надеется, что встреча министров состоится уже в сентябре этого года в Черновцах. Как сообщил первый заместитель председателя Черновицкой облгосадминистрации В. Павлюк, об этом шла речь на заседании Совета еврорегиона “Верхний Прут” в Черновцах, на котором был рассмотрен план действий на 2008–2009 гг. относительно реализации проектов трансграничного сотрудничества “Дороги без границ для единой Европы” в рамках Программы соседства “Румыния-Украина”.

Одним из ключевых приоритетов ENPI в целом и указанной программы в частности является рост грузо-пассажирского транзита через украинско-румынскую границу путем развития соответствующей пограничной инфраструктуры на главных автомобильных и железнодорожных пунктах пропуска этой границы с привлечением необходимого для этого финансирования из соответствующих фондов ЕС”, – отметил В. Павлюк (*Главред (www.glavred.info)*). – 2008. – 2.09).

Блок Кличко инициирует создание реестра предприятий столицы, которые не подлежат приватизации, а их имущество не передается в залог. Соответствующий проект решения уже подготовлен для рассмотрения в Киевсовете.

Как сообщили в пресс-службе блока, партийцы считают незаконной масштабную распродажу 35 коммунальных предприятий, которую на прошлой неделе начал Киевсовет. Они утверждают, что имущество столицы от посягательств команды мэра охраняется рядом законов Украины.

Партийцы требуют от Киевсовета отменить незаконные решения сессии от 28 августа и вернуть киевской громаде предприятия, стоимость активов которых превышает несколько миллиардов гривен. По их мнению, это позволит эффективно руководить коммунальным хозяйством и избежать ситуации, когда частные коммунальные предприятия одной рукой постоянно и бесконтрольно будут выкачивать из городского бюджета дотации, а другой – будут повышать тарифы на услуги ЖКХ.

По их словам, следующий шаг – создание реестра стратегически важных предприятий столицы, которые не подлежат приватизации (*Главред (www.glavred.info). – 2008. – 2.09).*

Економіка

Після переходу на постачання середньоазіатського газу до Росії за європейськими цінами вартість газу, що експортується до України, може зрости до 400 дол. за 1 тис. куб. м. Таку думку висловив заступник голови Державної думи Росії, президент Російського газового товариства В. Язєв.

Він визнав, що таке зростання ціни на газ може стати “серйозною проблемою” для української економіки.

“Але це не наш газ, це середньоазіатські країни готові відпускати його лише за європейськими цінами”, – наголосив В. Язєв. При цьому він відзначив, що “до російських споживачів такий дорогий газ не надходить” (*ФОРПОСТ (www.4post.com.ua). – 2008. – 2.09).*

Банкеры прогнозируют снижение наличного курса гривни до уровня 4,75–4,85 UAH/USD до конца 2008 г.

“На мировых рынках доллар укрепляется, поэтому думаю, что и в Украине произойдет небольшое укрепление”, – прокомментировал начальник отдела выпуска финансовых инструментов “Укрсоцбанка” Э. Найман.

По его словам, наличный курс гривни, скорее всего, будет тянуться к официальному курсу Национального банка 4,85 UAH/USD. “До 5 (UAH/USD) в этом году не достанет, но цель 4,85 – реальна”, – добавил Э. Найман.

Первый заместитель председателя правления “Сбербанка” (бывший “Банк НРБ”, Киев) В. Кравец также считает, что наличный курс гривни в этом году

будет на уровне 4,75–4,8 UAH/USD и вторая волна ипотечного кризиса в США и конфликт в Южной Осетии не повлияют на ситуацию с долларом в Украине.

В. Кравец также отметил, что если НБУ будет удерживать официальный курс гривни на уровне 4,84 UAH/USD, то наличный не будет особо расти.

Председатель правления “Терра Банка” (бывший “Инвест-Кредит Банк”, Киев) С. Щербина считает, что наличный курс гривни может достичь уровня 4,9 UAH/USD.

С. Щербина отметил, что, учитывая тенденцию дефляции и уменьшение денежной массы на наличном рынке, максимальный курс гривни к доллару может достичь уровня 4,9 UAH/USD (*Вовремя.info (www.vovremya.info). – 2008. – 3.09*).

Чугуевский авиаремонтный завод и польский Военный завод электроники ведут переговоры о создании на территории Украины производства беспилотных летательных аппаратов.

Польские эксперты уже ознакомились с мощностями ЧАРЗ, и предприятия подписали протокол о намерениях, согласно которому на чугуевском предприятии планируют собирать БПЛА “Стрепет”. Этот тип самолета-разведчика аналогичен тем, которые состоят на вооружении грузинской армии и использовались до и во время российско-грузинского конфликта. По словам главного конструктора украинского предприятия А. Яценко, контракт планируется заключить в конце сентября – начале октября.

Самолет-разведчик будет соответствовать стандартам НАТО. На украинском предприятии уже имеется опытный образец БПЛА “Стрепет-С” (имеет массу 150 кг и несет полезную нагрузку в виде аппаратуры массой 50 кг), два выставочных “Стрепет-Л” и два опытных “Стрепет-Л” (массой 70 кг с полезной нагрузкой 20 кг), один из которых проходит летные испытания.

Впрочем, как утверждают эксперты, рыночные перспективы украинско-польских самолетов-разведчиков крайне низки – они не смогут составить конкуренцию израильским и американским аналогам (*Новый регион (www.nr2.ru). – 2008. – 3.09*).

Мэр Києва Л. Черновецький пропонує Київській міській раді реорганізувати 10 районів столиці у п'ять. Про це йдеться в проекті рішення Київради про адміністративно-територіальний устрій Києва.

„Створити в м. Київ п'ять районів і привласнити їм такі назви: Дарницький, Деснянський, Оболонський, Печерський, Солом'янський”, – сказано в проекті.

Таким чином, пропонується ліквідувати Дніпровський, Шевченківський, Подільський, Голосіївський і Святошинський райони.

Проект також передбачає створення Київською міською державною адміністрацією комісії з питань адміністративно-територіального устрою Києва

за участю депутатів Київради. Крім того, Київміськадміністрація повинна визначити кордони нових районів і подати їх на затвердження Київради.

Проект передбачає вирішення Київрадою питань передачі коштів, матеріально-технічних і інших ресурсів, необхідних для здійснення органами самоорганізації населення окремих повноважень органів місцевого самоврядування.

При цьому в проекті наголошується, що депутати райрад, обрані на виборах у березні 2006 р., здійснюватимуть свої повноваження у межах багатомандатних виборчих округів, у яких вони обрані, у складі райрад.

Проект також передбачає доручення мерів Києва вирішити питання з ліквідації до 1 січня 2009 р. районних держадміністрацій і галузевих органів державної виконавчої влади в районах, які ліквідовуються.

Мер також повинен вирішити питання щодо створення відповідних районних підрозділів держвлади у створених районах і призначення їх керівників (*ФОРПОСТ (www.4post.com.ua). – 2008. – 2.09*).

Киевская городская государственная администрация хочет купить вертолет для коммунальной аварийно-спасательной службы “Киевская служба спасения” в 2009 г. Об этом заявил первый заместитель председателя Киевградминистрации А. Голубченко.

“На следующий год мы купим вертолет и три–четыре машины”, – заявил он. По его словам, использование вертолета позволит спасателям оперативно прибывать на место чрезвычайного происшествия. Стоимость этого вертолета, по словам А. Голубченко, составит 40–45 млн грн.

Он подчеркнул, что вертолет должен быть оборудован различными устройствами для ликвидации последствий чрезвычайных ситуаций и медицинским оборудованием. Кроме того, горадминистрация рассчитывает до 2009 г. открыть службу спасения на Левом берегу города (*Подробности (www.podrobnosti.ua). – 2008. – 1.09*).

Из-за стройки Большой окружной дороги столица может лишиться чистой воды – ее загрязнят выхлопы и тяжелые изотопы. Власти уверяют – все будет тщательно проверено (*Бунецкий Д. Большая окружная может превратить Киев в радиоактивный могильник // Сегодня. – 2008. – 3.09*).

Львов решил проводить комплексную реконструкцию старых жилых кварталов.

Об этом сказано в сообщении пресс-службы Львовского городского совета. В сообщении сказано, что Львов создал с этой целью рабочую группу, которая будет разрабатывать программу.

Суть программы состоит в том, чтобы на месте устаревшего жилого фонда, в том числе жилых домов первой массовой застройки на территории Львова построить современное жилье с социально-культурной инфраструктурой.

Первые свои предложения рабочая группа должна представить до октября (*Подробности (www.podrobnosti.ua). – 2008. – 30.08*).

ЮЖД закупит у Крюковского вагоностроительного завода два рельсовых автобуса за 33 млн грн. В отличие от изготовленных в Польше, рельсовые автобусы PESA, собранные в Кременчуге из польских комплектующих, будут иметь специальное устройство для подъема инвалидных тележек.

Об этом заявил начальник ЮЖД В. Остапчук. Завод изготовит рельсовый автобус совместно с польскими партнерами компании PESA (*Булашев О. ЮЖД закупит у Крюковского вагоностроительного завода два рельсовых автобуса за 33 млн грн // Кременчуцкий телеграф (www.telegraf.in.ua). – 2008. – 22.08*).

Из шосткинского ООО “Элга”, на деятельность которого не раз сетовали местные жители, начнется экологический аудит 80-ти предприятий этого райцентра, осуществлять который будут до 20-ти аудиторских компаний. Аудит планируется закончить до конца года – и по его результатам все проверенные предприятия получают экологические паспорта. Очередность прохождения проверки, предложенную городскими властями, в Министерстве экологии еще не утвердили. Если это произойдет, то вслед за “Элгой” экологи возьмутся за шосткинский завод химреактивов и некоторые другие предприятия, тревожащие население. Странно, что в их список не вошли казенные заводы “Импульс” и “Звезда”, которые планируется проверять аж в третью очередь. А ведь они выиграла тендер Министерства промполитики на утилизацию боеприпасов, которая уже давненько не производилась и не беспокоила шосткинцев... (*Утилизация боеприпасов и экологический аудит – в Шостке // Ваш шанс (www.shans.com.ua). – 2008. – 27.08*).

Соціальна сфера

У Львові продовжують реалізовувати державну програму енергозбереження. На ці заходи виділено 2 млн 817 тис. грн. За виділені кошти планують встановити 130 лічильників у будинках комунальної власності міста. Про це повідомила прес-служба Львівської міської ради (*130 будинків у Львові обладнають тепловими лічильниками // Поступ (postup.brama.com). – 2008. – 27.08*).

В Луганске будет построен спортивный комплекс международного уровня. Об этом сообщил пресс-центр Луганского национального университета имени Тараса Шевченко со ссылкой на заявление ректора.

Принять такое решение ректора университета В. Курило подвигло возвращение в Луганск трех бронзовых призеров Олимпиады в Пекине – студентов Луганского национального университета Л. Калитовской, А. Воробьева и В. Терещук.

Проект предполагает возведение в районе стадиона „Авангард” многоэтажного спортивного корпуса с современным спортивно-концертным залом, отвечающим международным стандартам, профессиональной спортивной площадки и нескольких фитнес-центров (*Остров (www.ostro.org). – 2008. – 27.08).*

Депутаты Херсонского горсовета намерены согласовать изменения в программу №“Социальная защита” в части, касающейся помощи одиноким гражданам. Предлагают выделить 264 тыс. грн на то, чтобы ежеквартально приобретать и доставлять 1200 людям, находящимся под опекой территориальных центров социальной помощи, продуктовые наборы стоимостью по 60 грн каждый (*Продукты одиноким старикам // Гривна (www.grivna.ks.ua). – 2008. – 21.08).*

Подія: експертні оцінки розвитку

“Регионалы” выстроили схему раздела власти в стране с Ю. Тимошенко. “Сегодня” узнала о нескольких вариантах развития ситуации и новой конфигурации в парламенте.

“Широкая коалиция” БЮТ с ПР

Часть представителей Партии регионов утверждает, что Ю. Тимошенко и В. Янукович (с его стороны переговоры вели А. Клюев и В. Сивкович) достигли договоренности на стратегическую перспективу (на президентские выборы) и ближайшую (на период до президентских выборов). “Стратегия такова: Янукович – Президент, Тимошенко – Премьер. Президентские выборы состоятся в срок – в конце 2009 года. Юля принимает участие в первом туре выборов, но во втором снимает свою кандидатуру. После чего в нем соревнуются Ющенко и Янукович. Побеждает, конечно же, последний. Почему Тимошенко отказывается от выборов? Просто изменят Конституцию, для чего сейчас будет создана временная конституционная комиссия. В итоге Премьер станет полномочным хозяином в исполнительной власти, за Президентом останется внешняя политика и командование армией”, – рассказал нам источник в руководстве ПР.

Что касается ближайшей перспективы, то, по его словам, в течение сентября будет создана временная стабилизационная коалиция БЮТ и ПР. “Просто будет объявлено, что для того, чтобы снять угрозу новых

перевыборов, который народ не хочет и внести стабильность в политическую жизнь Украины, БЮТ и ПР идут на вынужденную коалицию. После создания коалиции, “регионалы” получают 50 % +1 место в правительстве Тимошенко, а А. Ключев становится первым вице-премьером. Во время этого коалиционного процесса А. Яценюк будет снят с должности спикера, А. Лавринович станет исполнять обязанности Председателя ВР. А после образования коалиции В. Янукович становится спикером. Таков план”.

Правда, в БЮТ нам сказали, что хорошенько подумают, прежде чем входить в коалицию с “регионалами”: “Понимаете, мы не хотим, чтобы с нами произошло то, что произошло с Морозом. Мы не хотим, чтобы западноукраинский электорат обвинил нас в предательстве”.

“Широкая коалиция” ПР С НУ – НС

Представитель же бизнес-крыла ПР, комментируя для нас вышеуказанную информацию, сообщил следующее: “50 % на то, что будут новые выборы, остальное на то, что будет создана новая коалиция. Она возможна, как с БЮТ, так и с НУ – НС. Что касается последних, то там может набраться человек 40, которые могут согласиться на коалицию с нами. Правда, Ющенко контролирует там одних нациков, а не прагматично и широко мыслящих людей. Сам Президент – экономический либерал, что нам подходит но, к сожалению, националист, а Тимошенко – не националистка, но она не либерал, а это плохо”.

Проходной барьер

ПР и БЮТ могут договориться в случае проведения досрочных выборов перейти к двухпартийной системе. “Мы просто поднимем проходной барьер до 7 % и больше никто в Раду не попадет”. Коммунисты, у которых мы поинтересовались, знают ли они об этих планах, не исключили возможности такого развития ситуации: “Но мы к ней готовы. В таком случае мы создадим коалицию с Витренко и Волгой, а также возьмем с собой таких социалистов как Цушко и В. Бойко – директора металлургического комбината имени Ильича”.

Как мы уже писали, на Банковой также готовы к выборам – там рассчитывают, что на волне антироссийской кампании в СМИ проющенкоовские силы смогут набрать достаточно голосов, а “прокремлевская предательница” Тимошенко – потеряет. А повышение проходного барьера там планируют заблокировать через вето Президента, которое парламент до выборов может и не успеть преодолеть.

Развал коалиции многие эксперты и политики восприняли как поражение США и прозападных сил. Напомним, что в Киев завтра должен приехать вице-президент США Чейни, который должен был по идее замирить Тимошенко и Ющенко, чтоб Украина подошла к декабрьскому саммиту глав МИД стран НАТО в спокойном состоянии. Теперь же, однозначно, она подойдет в состоянии кризиса. Причем, на четко проамериканских позициях стоит только Ющенко (с его рейтингом в 5 %), а Тимошенко и Янукович все более лояльны к России. “Коалицию развалили по указке из Кремля. Это необходимо для того, чтобы возможность получения ПДЧ была похоронена. В результате досрочных выборов победят пророссийские силы, например Партия регионов и будет

сформирована пророссийская коалиция”, – сказал Т. Стецькив, депутат от НУ – НС.

Четыре варианта развития событий:

Восстановление коалиции БЮТ и НУ – НС

Шансы небольшие, но есть. Как мы уже писали, этого жаждут американцы, для которых развал коалиции был крайне неприятной новостью, особенно, учитывая скорый приезд в Киев вице-президента Чейни. Они бы хотели, чтоб Тимошенко и Ющенко рука об руку вели Украину в НАТО. Потому, усилия они прилагать будут. Но будет о-о-чень трудно. Взаимное недоверие уже слишком высоко. Да и условия восстановления коалиции выдвинутые БЮТ (увольнение Балог, расширение полномочий Премьера) для Президента равносильны капитуляции.

Создание новой коалиции БЮТ и ПР

Как уже писалось, на это сейчас работают многие влиятельные представители обоих политсил по схеме: Янукович – президент, Тимошенко – премьер во главе правительства, в котором главную скрипку играют “регионалы”. Но опять же для обоих есть в этом и большие риски. Прежде всего – это риск потери избирателя. От БЮТ может отвернуться западноукраинский избиратель. С другой стороны, через коалицию с ПР Тимошенко может проникнуть в электоральную зону “регионалов” – на юго-восток (мол, “я ж своя, я ж уже не оранжевая”) и отобрать у партии Януковича миллионы голосов. А это – смертельно опасно для Регионов. Да и доверия к Тимошенко у бизнесменов из ПР нет никакого – мол, все равно кинет.

Роспуск парламента

Выглядит сейчас наиболее правдоподобным. Особенно, учитывая намерения БЮТ и ПР поднять проходной барьер до 7–10 % и отсеять практически всех остальных мелких конкурентов. Да и отношения многих видных регионалов с Банковой со счетов сбрасывать нельзя. Но выборы таят и большую угрозу для обоих сил – украинский избиратель мало предсказуем. Тем более, когда его с экранов телевизоров Президент всю пугает войной с Россией. И еще один крайне неприятный для Тимошенко момент: в коалиционном соглашении НУ – НС и БЮТ прописано, что как только коалиция распадается, Премьер-министр подает в отставку.

И все таки, „широкая коалиция”

“Регионалы” говорят, что готовы возобновить переговоры и с Ющенко, но только на одном условии – если тот согласится прямо сейчас провести референдум по НАТО (тем самым похоронив свою мечту на вступление в Альянс) либо ввести семилетний мораторий на вступление в НАТО. Но на это Ющенко вряд ли пойдет (*Чаленко А. Федоровича – в президенты, Юлю – в премьеры // Сегодня. – 2008. – 4.08*).

Три ключевых события осени, которые могут изменить Украину:

Решение КС по коалиции

Ожидается в течение сентября. Конституционный Суд должен решить есть ли коалиция в парламенте или нет, после того как из нее вышло два нардепа и в большинстве осталось 225 человек (при необходимом количестве – 226). По прогнозам юристов, КС, который сейчас контролирует Секретариат Президента, и “регионалы”, вынесет решение, что коалиции нет (правда, в ПР опасаются, что в последний момент все может поменяться и судьи вынесут решение в пользу коалиции под влиянием неких материальных аргументов со стороны БЮТ). После этого в течение месяца должна быть создана новая коалиция. Если этого не случится, то Президент вправе объявить досрочные выборы.

Решение УЕФА по ЕВРО-2012

В конце сентября ожидается окончательное решение исполкома УЕФА по вопросу – отбирать ли у Украины право на проведение ЧЕ-2012 или нет. Если УЕФА примет решение отобрать, это может серьезно подкосить позиции правительства Тимошенко и дать дополнительный повод для его отставки. Впрочем, большинство футбольных экспертов пока уверяют, что никто Евро-2012 у нас не отберет.

Выборы президента США

Если на них победит Маккейн, с большой вероятностью можно предположить, что противостояние между Россией и Западом будет нарастать. А значит, Ющенко, с его антироссийской риторикой, будет продолжать пользоваться поддержкой Америки и не потеряет надежду на второй срок. Если победит Обама, ориентированный на союз с государствами Западной Европы (которые не хотят дальнейшей эскалации конфронтации с Россией), то Вашингтон может отказать Ющенко в дальнейшей поддержке (*Чаленко А. Осеннее будущее Тимошенко: все сценарии // Сегодня. – 2008. – 28.08*).

Политологи ожидают нового кризиса в мировой политике, в том числе связанного с Украиной. “Нам нужно проанализировать, каков будет следующий кризис, потому что нет сомнений, что кризис этот будет”, – сказал председатель Национального гражданского совета по международным делам, директор Института политических исследований С. Марков на пресс-конференции в Москве.

Он предположил, что кризис может быть связан с отношениями России и Евросоюза, событиями в Украине, попыткой ликвидировать ядерные объекты в Иране или же попыткой прямого свержения режима У. Чавеса в Венесуэле.

Первый заместитель директора Института стран СНГ В. Жарихин в свою очередь подчеркнул, что в настоящее время очень беспокоит ситуация в Украине. Он объяснил это тем, что “на пространстве СНГ осталось единственное жестко управляемое руководство, которое при этом не озабочено электоральными ограничениями”.

“Максимальное обострение с Россией и при этом сохранение власти Ющенко силовым путем – вот это вполне возможно. Здесь могут

использоваться любые методы”, – отметил он (*Главред (www.glavred.info). – 2008. – 2.09*).

Чутки як політтехнологічний прийом

Секретар Ради національної безпеки і оборони Р. Богатирьова своє майбутнє може пов'язати з пропрезидентською партією “Єдиний центр”. І не тільки зв'язати, а й очолити.

Цю інформацію підтвердив керівник секретаріату Луганської обласної організації партії “Єдиний центр” В. Ткаліч.

“Питання про вступ Р. Богатирьової до “Єдиного центру” обговорювалося давно. Промовлявся варіант про те, що вона могла б стати одним з лідерів партії. У нас у грудні з'їзд – все можливо”, – вважає В. Ткаліч.

Водночас сама Р. Богатирьова заявила, що не збирається залишати Партію регіонів, незважаючи на її виключення Політрадою партії і позбавлення членства.

На її думку, ця подія “поставила на кон питання про демократичні основи існування і розвитку Партії регіонів, про право на альтернативну точку зору, як і на критику дій персоналії партії, так і на самокритику” (*INTV (www.intv-inter.net). – 2008. – 3.09*).

Депутат от БЮТ С. Пашинский утверждает, что Секретариат Президента лоббирует передачу нефтепровода Одесса – Броды под контроль группы “Приват”. Та, в свою очередь, ведет переговоры о передаче нефтяных активов в Украине российскому миллиардеру О. Дерипаске.

“...Ни у украинских, ни у татарских акционеров нет возможности монополизировать управление «Укртатнафты». Оно будет происходить на паритетных началах, несмотря на то, какой пакет акций в итоге окажется у каждой из сторон. Татары готовы к тому, чтобы председателем правления был представитель Украины, а главой наблюдательного совета – российский представитель. К слову, такая схема действовала и раньше.

... Сейчас завод перерабатывает 170 т нефти в месяц. Вся она добывается в Украине. Действительно, «Приват» завез на завод два или три танкера нефти. Но, по моим данным, последний танкер зашел около полугода назад. Что касается нефти из Беларуси – ее нет. Соседнее с нами государство обеспечивает всего пятую часть своих потребностей, поэтому об экспорте и речи быть не может.

... Кроме «Укртатнафта», группа «Приват» установила контроль и над другими активами в нефтяной сфере: крупнейшим добывающим предприятием «Укрнафта», перевалочным комплексом «Эксимнефтепродукт», а также двумя нефтеперерабатывающими заводами – «Галичина» и «Нафтохімік Прикарпаття». Это большая игра, ведь оба НПЗ морально устарели. Перерабатывать на них нефть – убыточно априори. Глубина переработки на

этих заводах – 50–55 %, в то время как на западных предприятиях этот показатель достигает 95 %. Сейчас «Галичина» и «Нафтохімік Прикарпаття» фактически стоят.

При этом, контролируя все вышеперечисленные активы, «Приват» держит под контролем большую часть нефтедобычи, нефтепереработки и реализации нефтепродуктов в Украине. Сети АЗС есть у «Укрнафты», «Укртатнафты», а также у других предприятий группы. По нашим подсчетам, у «Привата» – 30 % всех заправок в стране! Так зачем вкладывать в развитие предприятий, если можно монопольно вытягивать деньги из карманов автомобилистов? Обратите внимание: на всех заправках дизтопливо по одной и той же цене. Не надо быть аналитиком, чтобы понять – это классический картельный сговор.

...НПК «Галичина» и «Нафтохімік Прикарпаття» заявили о том, что имеют коммерческие контракты на поставку 5 млн т нефти ежегодно по нефтепроводу Одесса – Броды. Ни у меня, ни у правительства нет информации с каким поставщиком подписаны эти контракты. Каспийскую нефть добывают Chevron (США), British Petroleum (Великобритания), SOCAR (Азербайджан) и Kazahoil (Казахстан). Больше никто. Пусть в Секретариате Президента, который лоббирует передачу Одесса – Броды «Привату», ответят, какая из этих компаний заполнит трубу? Если у «Галичины» и «Нафтохіміка Прикарпаття» есть подписанные договоры – пусть их покажут, и все вопросы сразу будут сняты. Но в это верится с трудом. Ведь специалисты едины во мнении: до 2010 г. избыточной нефти на Кавказе не будет!

... Правительство резко выступило против подписания контракта на транспортировку нефти по трубопроводу Одесса – Броды в аверсном режиме. Кабмин не устраивало прежде всего то, что заказчиком транспортировки нефти в договоре выступала компания Milbert Ventures, зарегистрированная на Британских Виргинских островах. В правительстве об этом узнали за сутки до подписания контракта. При том что он должен был даваться на согласование Кабмину. Возникает вопрос: если нефть должна была поставляться для «Галичины» и «Нафтохіміка», почему они сами не выступили заказчиками?

По нашей информации, эти договоры разрабатывались на Банковой и там же должны были подписываться. Если бы это произошло, мы бы могли лет на 20 забыть об Одесса – Броды. Ведь хотя формально контракт подписывается на два года, в документе предусмотрено первоочередное право заказчика на пролонгацию договора. При этом сменить заказчика, если исполнителю (государственная компания «Укртранснафта») предложат более выгодные условия, можно только с письменного согласия Milbert Ventures.

Сейчас Секретариат Президента как бы пошел на уступки правительству, предложив, чтобы вместо оффшорной компании заказчиком выступила «Укрнафта» (50 % + 1 акция предприятия принадлежит «Нафтогазу», 42 % – группе «Приват»). Я еще не видел проекта договора с этой компанией. Однако могу предполагать, что в нем изменилось только название заказчика. А смысл остался тот же – передать Одесса – Броды в руки Коломойского.

... Качать по нему нефть «Приват» вряд ли будет. Каспийской нефти у этой группы нет, закупать сырье в Ираке крайне невыгодно. При этом, как я

уже говорил, перерабатывать нефть на НПК «Галичина» или «Нафтохімік Прикарпаття» без предварительной модернизации, которая займет 2–3 года, нет смысла.

Есть подозрение, что Коломойский хочет взять под контроль основные активы в нефтедобывающей и перерабатывающей отраслях, чтобы затем их выгодно продать. Ведь фактически получить контроль над договором на транспортировку нефти Одесса – Броды – это все равно, что купить трубопровод. По неподтвержденной информации, «Приват» уже ведет соответствующие переговоры с О. Дерипаской. В российских руках и Одесса – Броды заиграет новыми красками.

Кроме того, пусть Секретариат Президента ответит на вопрос: куда денется 400 тыс. т технологической нефти марки Urals, которая сейчас находится в трубе? Сейчас ее общая стоимость – 280 млн долл. Президент неоднократно заявлял, что необходимо взять кредиты, чтобы закачать в Одесса – Броды каспийскую технологическую нефть. Но куда денется та нефть, которая уже есть? Кому и по какой цене она достанется? Ведь в 2003 г., когда ее качивали, балансовая стоимость была в 10 раз меньше.

...Секретариат Президента разрабатывает сразу несколько вариантов, вплоть до отставки Тимошенко. Отсюда и обвинения Банковой в государственной измене Премьера. Но, по-моему, это все дымовая завеса, единственная цель которой – скрыть банальную коррупцию.

В Секретариате Президента утверждают, что Тимошенко препятствует запуску Одесса – Броды в аверсном режиме, поскольку она пообещала руководству России, что производители из этой страны продолжают качать нефть в реверсном режиме.

Но это не проблема. У нас есть возможности обеспечить транспортировку российской нефти в сторону Одессы другими маршрутами. В России обеспокоены другим – нашей непредсказуемостью. Ведь мы можем отказать той же «ТНК-ВР» в транспортировке нефти по Одесса – Броды, а потом через полгода придется идти на поклон, чтобы они снова заполнили трубу.

Хочу еще раз подчеркнуть, мы не против аверсного использования. Мы против криминальных, коррупционных схем. Однозначно, с появлением необходимых ресурсов в каспийской нефти нефтепровод Одесса – Броды будет работать в аверсном режиме”, – заявил С. Пашинский (*Укррудпром (www.ukrrudprom.com). – 2008. – 1.09*).

Проблеми інформатизації

Матеріали до Міжнародної наукової конференції
“Проблеми гармонізації новітніх та традиційних
бібліотечно-інформаційних ресурсів”

Л. Чуприна, заввідділу НБУВ

Проблема інформаційних шумів при використанні оперативної інтернет-інформації для підготовки інформаційно-аналітичних матеріалів

Оперативна інтернет-інформація широко використовується при підготовці інформаційно-аналітичних матеріалів. При цьому під підготовкою розуміється накопичення, обробка інформації і, звичайно ж, аналітичний процес, який перетворює розрізнені дані про факти, події в певні знання про тенденції в розвитку цих подій чи процесів.

Одна з проблем, що постає перед аналітиком під час відбору матеріалів, – отримання на свій запит з інформаційних систем Інтернету великої кількості інформації, непотрібної в цей час і стосовно даного запиту. Ідеться про так званий інформаційний шум (ІШ).

Хоча у сфері інформатики цей термін широко вживається, однозначного визначення поняття немає. Так, за словами Ю. Ільїна, інформаційний шум – це коли внаслідок надходження великого обсягу інформації „більша її частина стає нерелевантною, тобто не корисним сигналом, а саме шумом, відфільтрувати який виявляється дуже важко” [1].

Спираючись на поняття релевантності (відповідності запиту), інформаційний шум визначають ще як невідповідність знайденої інформації запиту.

Під інформаційним шумом можна також розуміти непотрібну, невчасну інформацію, що заважає споживачу сприймати іншу – відповідну його запитам.

Можна погодитися з данцем Ларсом фон Трієром, який вивів одне з найчіткіших визначень інформаційного шуму: “Будь-яка надлишкова, непотрібна і несвоєчасна інформація має кваліфікуватись як інформаційний шум” [2].

Останнім часом проблема ІШ, що до певної міри існувала завжди, значно актуалізувалась насамперед з ряду об’єктивних причин, пов’язаних з розвитком цивілізації (наприклад, у зв’язку з “інформаційним вибухом” як наслідком стрімкого розвитку інформаційних технологій, світовими глобалізаційними процесами, відставанням у розвитку технологій пошуку й аналізу інформації від технологій її виробництва та ін.).

Ведучи мову про суб’єктивні причини виникнення та зростання ІШ, слід звернути увагу на те, що шум може бути ненавмисний (серед причин його виникнення – фактичні помилки, механічні, технічні, коректорські тощо) і

навмисний (серед причин – політична пропаганда, PR-акції, маніпулятивні технології, комерціалізація, жовта преса і т. д.).

Розглянемо один з багатьох аспектів проблеми ІІІ – “зашумлення” інформаційних потоків унаслідок використання інтернет-виданнями деяких сучасних прийомів журналістики і особливості роботи аналітика з цими потоками.

Комерційний підхід ЗМІ до виробництва й розповсюдження інформації в умовах ринку диктує необхідність подачі матеріалу в такий спосіб, щоб за будь-яких умов продати продукт, отримати прибуток. Видання прагнуть всіляко привернути увагу читача, тому готові подати навіть малозначущу новину так, щоб він її помітив. З потоку новин вибираються такі повідомлення, які викличуть яскраву емоційну реакцію в читачів. Усе це, як і популярна нині теза про те, що “новина має бути зі знаком мінус”, яка особливо помітна в роботі інтернет-видань, значно ускладнює аналіз, оскільки доводиться витратити зусилля на відсіювання емоційної складової, перебільшень і неточностей, щоб одержати певну кількість інформації, наявної в публікаціях.

Тому, працюючи з джерелами, слід намагатися відрізнити події значущі від штучних мотивів, покликаних допомогти виданню виділитися з ряду собі подібних. Варто зважати на ті прийоми сучасної журналістики, до яких часто вдаються журналісти при висвітленні подій аби привернути увагу читача:

- переважно описувати події, що стосуються елітних прошарків суспільства;

- сенсаційні, кризові, екстремальні події – голод, війни, надзвичайно жорстокі злочини тощо домінують над явищами повсякденного життя, негативна подія швидше привертає увагу;

- у події повинен бути головний (позитивний) герой, у якому читачі могли б побачити себе;

- подія має однозначно розумітися читачами;

- подія повинна бути максимально узгодженою зі згадуваними темами новин.

Журналістські прийоми подачі новин потребують уважного підходу при аналізі текстів. Часто в тональності подачі інформації переважає сенсаційність, претензія на оригінальність, видимість корисності і документальності. Саме ці складові і треба знайти в матеріалі, проаналізувати, оцінити їх дійсну значущість і взяти з тексту тільки те, що стосується досліджуваного питання, а не “привабливо-рекламної” оболонки. Емоції, що переповнюють деякі публікації, роблять описувані в них події тільки зовні правдоподібним. Розглянувши уважніше наведені факти, часто можна побачити і тенденційність їх інтерпретації, і замовчування чи підтасовування.

Постійно винаходяться нові витончені способи подачі подій. Наприклад, один з них, так званий інфортейтмент. Суть його в тому, що обігруються новини, нібито для того, щоб зробити їх зрозумілими читачеві.

У гонитві за розважальністю у матеріал вбудовується значна кількість додаткових, лише опосередковано пов’язаних сюжетів. Аналіз усієї цієї додаткової інформації в кращому разі малопродуктивний, а то й даремний.

Або інший спосіб, під назвою фінішинг – доведення новини і відгуків на неї до логічного кінця. Такий журналістський прийом дає можливість багато разів використовувати реакцію на публікацію, обговорюючи кожен тему в якомусь новому ракурсі, максимально довго привертати до неї увагу читача. Вставляються довільні коментарі, не дуже пов'язані з основною темою, допускаються і навіть вітаються повтори описів, які створюють значний інформаційний шум, що заважає при пошуку й аналізі інформації.

При очевидному “перевиробництві” різноманітних інформаційних “субпродуктів”, де власне інформація й базована на ній аналітика постійно губляться, інформаційний шум іноді навіть набагато ефективніше, ніж цензура, видавлює суттєву інформацію з простору, досяжного пересічному споживачеві. Інформаційний сурогат у вигляді політтехнологічних штампів завуальовує інформацію.

При цьому немає доказових підстав назвати цей ефект наслідком спеціальних маніпулятивних технологій, запроваджуваних в ЗМІ. У всякому разі, можна стверджувати, що “забалакування” корисної інформації є наслідком недосконалості інформаційного простору в цілому. І якщо навіть його свідомо “інфікують” псевдоінформаційними приводами або штучними сенсаціями тощо, – то результат, який маємо, стає можливим лише завдяки відсутності імунітету інформпростору від цих посягань.

Тож використовувати ОП для підготовки інформаційно-аналітичних матеріалів можна тільки після детального аналізу.

Під час аналізу дослідник має намагатися впорядкувати дані за ознакою подібності або відмінності. Типологізація, тобто виявлення стійких поєднань властивостей ситуацій, процесів, подій, що досліджуються, дає змогу поєднати розрізнені факти, згідно з тією або іншою концепцією. Групувати матеріали можна за різними ознаками залежно від наявних завдань.

Інформацію також слід оцінити і відсортувати за достовірністю (підтверджувана, сумнівна, неправдоподібна тощо) і оперативністю (історія питання, стан на сьогодні, прогноз). Якщо немає можливості встановити достовірність інформації, то побічно про неї можна судити за надійністю її джерела (надійне, досить надійне і т. п.). Підвищенню рівня об'єктивності й ґрунтовності аналізу сприятиме наявність достатньо представницької підбірки матеріалів з різних джерел. Проте надмірно критичний підхід до оцінки достовірності інформації не повинен призводити до іншої крайності, коли разом з інформаційним шумом відкидається і корисна інформація. Зібраної інформації має бути достатньо для якісного аналізу. Це також означає, що в підбірці інформації відображені всі істотні сторони проблеми і значущі факти. Вимоги до повноти джерела залежать від поставлених завдань.

Аналізуючи зібрані матеріали, важливо відсікти інформаційний шум, зосередитися на найголовніших питаннях, уникнути зайвої деталізації, не намагатися охопити абсолютно все, що стосується теми.

Науковий рівень аналітичної роботи зростає, а обсяг інформаційного шуму зменшиться, якщо аналітик зможе оцінити, наскільки наведені в матеріалі конкретні приклади проілюструють сказане автором. Які цифри, подробиці

могли б підтвердити або спростувати його твердження. Де вони одержані і чи вказані ці джерела. Якщо це можливо, подати додаткові відомості про даний предмет.

Далі необхідно спробувати вичленувати основні думки автора статті. Для відносно невеликої статі можна провести аналіз кожного абзацу тексту. Виділити ключові фрази, основні думки й ідеї абзацу. У хорошому, інформаційний насиченому, аргументованому матеріалі не вдасться значно зменшити обсяг абзаців при такому реферуванні. У слабких, пропагандистських статтях буде багато “води”, журналістських штамтів, нескінченних повторів та різних маніпулятивних прийомів.

Аналітик має перевірити актуальність інформації, тобто наскільки дійсно важлива описувана подія, чи не “підігруються” відомості про неї штучно. Це можна зробити проаналізувавши загальний обсяг повідомлень на дану тему, оскільки інтенсивність маніпулятивних публікацій дещо більша, ніж у звичайних подій (як правило, за рахунок запущених “інформаційних хвиль”). Тут добре б провести контент-аналіз, пошукати повтори в різних джерелах, подібності і збіги в наявних текстах.

Цей вид аналізу ґрунтується на цілком зрозумілих передумовах. Автори текстів підбирають аргументи, їх послідовність, мовні звороти і приклади. Це робиться для того, щоб краще донести (чи приховати) певні ідеї або в потрібному ключі впливати на аудиторію.

Тому можливий і зворотний процес – аналізуючи елементи тексту, можна визначити, про що дійсно хотів сказати або промовчати автор. Контент-аналіз – це метод, який зазвичай розуміється як переклад характеристик досліджуваних текстів у кількісні, числові показники. Одержані дані статистично опрацьовують, і результатам дається змістовна інтерпретація. Задум контент-аналізу полягає в тому, щоб систематизувати враження від читання документа, зробити їх наочними, такими, що перевіряються. Озброєний такою методикою дослідник зможе не просто впорядкувати свої відчуття, але навіть дізнатися з тексту більше, ніж хотів повідомити його автор. Скажімо, настирне повторення якихось тем або вживання характерних формальних елементів чи конструкцій, навіть не усвідомлюване автором, виявляється при статистичній обробці і певним чином інтерпретується дослідником. До певної міри контент-аналіз – це науково обґрунтований метод читання між рядків.

Різні компоненти, образи, думки і стереотипи, представлені в публікаціях ЗМІ різної спрямованості, піддаються вимірюванню. Можна дослідити, яке місце вони посідають у загальному обсязі, їх послідовність і/або частоту, з якою вони трапляються. При уважному розборі можна усвідомити динаміку змісту – ті випадки, коли, наприклад, когось раптом перестають або починають лаяти або коли в текстах раптово з’являється нова тема.

Слід зазначити, що контент-аналіз бажано застосовувати не до окремого тексту, а до інформаційних масивів, а ще краще до інформаційних потоків, що складаються з великої кількості текстів, оскільки статистичні закономірності виявляються тим виразніше, чим більше обсяг вибірки.

Під час аналізу важливо з'ясувати причини і наслідки досліджуваних явищ і визначити напрям розвитку ситуації, іноді для цього достатньо навіть смислового збігу даних з об'єктивно незалежних джерел. У результаті нарощується певна інформаційна структура зв'язків об'єктів і може навіть виникнути "похідна" інформація, відсутня в явному вигляді в джерелах. При такому підході стає можливим простежити ланцюжки зв'язків об'єктів, що беруть участь у досліджуваній ситуації.

Коли виникає підозра, що йдеться про навмисно підготовлену дезінформацію, необхідно виявити мотиви, якими керувалися автори. Читаючи статтю, потрібно проаналізувати не тільки відображені в ній факти, а й зрозуміти особисте ставлення журналіста до обговорюваної проблеми. Особливу увагу слід звернути на особу журналіста, його зв'язки, контакти, репутацію в ділових і політичних колах. Багато в чому цьому допомагає хоча б приблизне знання належності видання до конкретних фінансово-промислових груп, незважаючи на те, що ангажована лінія може проводитися достатньо тонко.

Смислові акценти, що розставляються в статтях, можуть бути довільними. Якщо вони відображають політичні пристрасті журналіста, на це завжди можна зробити якусь поправку, складніше, якщо стаття талановито сфабрикована "джинса", тоді важливість того або іншого фрагмента в статті, серед інших, може бути штучно завищена або занижена.

У будь-якому випадку слід проаналізувати значення подій, з'ясувати кому вони вигідні, визначити мотиви і коло зацікавлених осіб. Аналізуючи інформацію, не можна допускати недооцінку або переоцінку фактів, яку-небудь ухильність. Аналітик зобов'язаний врахувати і оцінити всі одержані дані, якими б суперечливими вони не були, а будь-яке його ставлення до інформації має бути аргументоване.

Аналітику також необхідно скласти уявлення про можливий об'єкт впливу (на яку саме аудиторію розраховував автор публікації). Звернути увагу чи присутні в статті елементи прихованої реклами і якщо так, то кому вона вигідна і хто можливий замовник цієї "джинси". Проаналізувати стильові особливості написання статті, абстрагуючись від контенту. Такий аналіз деколи дає змогу зрозуміти істинні мотиви авторів.

Призначення замовних матеріалів, маніпулятивних прийомів, пропагандистських акцій можуть бути різними. Наприклад, створювати потрібну громадську думку, впливати на політику органів влади, зміцнювати авторитет і довіру серед партнерів і клієнтів, стратегічно і тактично дезінформувати (підірвати й ослабити позиції) конкурентів на ринку та ін.

Для таких матеріалів характерні як свідоме замовчування і перекручування фактів, які аналітик, розпізнавши й проаналізувавши, використає для своїх висновків, так і перенасиченість ІШ, вплив якого аналітик має уміти якщо не нейтралізувати, то максимально мінімізувати. Питанням захисту від маніпулятивних дій присвячено багато наукової літератури, але в контексті теми нас цікавлять найзагальніші принципи уникнення чи зменшення їх впливу на аналітика.

Більшість маніпулятивних інформаційних дій базується на емоційній дії. Маніпуляція досягає мети, якщо вона випереджає процес мобілізації психологічного захисту об'єкта враження. Тому таке велике значення в ЗМІ надається сенсаційності і терміновості “смажених фактів”. Для аналітика важливо не піддаватися такому тиску, сформулювати свою думку з того або іншого питання лише добре все обдумавши. Легше всього маніпулювати людиною, яка мислить стереотипами, що за своєю суттю є певними алгоритмами поведінки і життя. Відхід від них може допомогти зруйнувати всю програму маніпуляції.

Під час аналізу тексту аналітик не повинен бути тільки споживачем готових ідей, рішень. Перш ніж сприйняти нав'язувану підказку, її слід всебічно проаналізувати. А важливі твердження, що можуть мати серйозні наслідки, обов'язково перевірити за іншими джерелами.

Російський політолог С. Кара-Мурза наголошує на тому, що маніпулювання свідомістю стає неможливим за наявності альтернативних джерел інформації. Отримуючи різну інтерпретацію тих чи інших подій у різних мас-медіа, людина може зробити свої власні висновки і мати свою точку зору – настільки, наскільки це можливо за умов інформаційного шуму [3].

Саме критичний підхід до запропонованих трактувань подій допоможе запобігти маніпулятивному впливу. Також важливо виявити глибинні причини подій, докопатися до “коренів проблеми”. Це можна здійснити, наприклад, якщо відкинути запропоноване трактування і почати ставити власні питання, заглиблюючись у предмет крок за кроком.

Вважається, що один з найефективніших способів захисту від маніпуляції – відмова від мови маніпулятора. Навіть якщо вдається до найпростішого способу – переказати даний матеріал “своїми словами”, то це допоможе аналітику не тільки краще зрозуміти суть справи, а й уникнути маніпулятивного впливу. При цьому потрібно сприймати повідомлення, по змозі, неупереджено, уникати ідеологічних категорій, ярликів і штампів.

Дуже часто вигідне для когось рішення подається як таке, що не має альтернативи. Це вже, з огляду на багатоваріантність буття, є підставою для аналізу – можливо, такий текст несе в собі ознаки маніпуляції.

Щоденні новини інтернет-видань – це власне певна модель дійсності і відображає вона тільки деякі її сторони. Тому, якщо втиснути якусь проблему в штучно побудований контекст, то “граючи” на недосконалості або особливості моделі можна підвести об'єкт (читача) до потрібних для маніпулятора висновків. Якщо в аналітика є такі підозри, то варто змінити постановку питання, замінити пропонований контекст іншим, побудованим або ним самим, або одержаним з незалежних джерел.

Маніпулятивні впливи здебільшого являють собою інформаційний шум або супроводжуються ним. Очевидно, що технології маніпулятивного впливу на споживача інтернет-інформації будуть удосконалюватись, відповідно зростатиме й рівень шуму в інформаційних потоках мережі. З огляду на це знання прийомів подачі інформаційних матеріалів, що сприяють насиченню інтернет-простору інформаційним шумом, а також основних принципів захисту

від маніпулятивних впливів, дасть змогу аналітику мінімізувати ці впливи, зробити процес аналізу інформації ефективнішим і якіснішим.

Література

1. Ильин Ю. Маятник внимания // www.computerra.ru/features/243301.
2. www.mediart.ru/blog/okazivai-vliyanie/742-1-pered-viborami-kak-pravlyat-smi-chtobi-oni-ne-upravlyali-vami.html.
3. Кара-Мурза С. Манипуляция сознанием. – М., 2003.
4. Интернет как инструмент бизнес-разведки // www.dudikhin.narod.ru.

До уваги держслужбовця

В. Шкаріна, мол. наук. співроб.

Нові надходження до НБУВ

Зекралов Д. В. Правова основа енергозбереження : Довідник. – К. : Дакор, 2008. – 478 с. – Бібліогр. : с. 476.

Ва 698438

Видання є систематизованим зібранням методичних матеріалів і нормативно-правових документів з енергозбереження в Україні. Організаційні, практичні, наукові та інформаційні напрямки діяльності в цій сфері спрямовані на раціональне використання та економне витрачання первинної та перетвореної енергії і природних енергетичних ресурсів у національному господарстві. Висвітлено основний зміст технічних, економічних та правових методів, за допомогою яких реалізуються процеси енергозбереження. Матеріал вміщено у двох розділах. У першому – методичні матеріали з широкого кола питань державної політики енергозбереження, гарантування енергетичної безпеки, фінансового забезпечення розвитку паливно-енергетичного комплексу, перспективних напрямів розвитку альтернативних джерел енергії в Україні, визначення природних ресурсів як об'єктів ресурсо-енергозбереження, концепції енергетичного балансу тощо. У другому – документи, які є законодавчою, організаційною та нормативною основою енергозбереження. Книга розрахована на співробітників органів державного управління, інженерно-технічних працівників підприємств, професорсько-викладацький склад, а також студентів вищих навчальних закладів.

Злочинність в Україні : Стат. зб. / Держ. ком. статистики України. – К., 2008. – 117 с.

Вс 45558

Наведена в статистичному збірнику інформація характеризує тенденції криміногенної ситуації в Україні протягом 1995–2007 рр., динаміку і структуру злочинності: кількість злочинів, осіб, які скоїли злочини, кількість засуджених за мірою кримінального покарання, кількість осіб, що перебувають у місцях позбавлення волі тощо. Приділено увагу аналізу результатів роботи правоохоронних органів України по боротьбі з організованою злочинністю. В окремі розділи виділено інформацію, що характеризує злочини, скоєні на побутовому ґрунті; соціально-загрозливі явища, щільно пов'язані з наркоманією. Наведено інформацію про матеріальні збитки, спричинені злочинами економічного спрямування, пожежами. Аналіз показників злочинності здійснено за видами злочинів відповідно до статей Кримінального кодексу України, проявами (групова, рецидивна, у стані алкогольного сп'яніння тощо), соціально-демографічними ознаками (вік, стать, заняття на момент споєння злочину), за регіонами України. Також до збірника включено (за розділами Кодексу про адміністративні правопорушення) інформацію щодо кількості розглянутих адміністративних правопорушень та осіб, відносно яких винесено рішення, в цілому по Україні та за регіонами.

Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності : Стат. зб. / Держ. ком. статистики України. – К., 2008. – 56 с.

Со 28028

Збірник містить інформацію про обсяги прямих інвестицій, які надійшли від нерезидентів в економіку України та внесені підприємствами-резидентами в економіку інших країн світу на початок 1996 та 2001–2008 рр. за країнами світу, регіонами. Дані про загальний обсяг прямих інвестицій в Україну та з України за країнами світу наведено з урахуванням інформації, отриманої від Національного банку України та Фонду державного майна України щодо різниці між ринковою та номінальною вартістю акцій, майна тощо, не облікованої у статистичній звітності окремих підприємств. Дані з інвестицій зовнішньоекономічної діяльності за видами економічної діяльності наведено згідно з Класифікацією видів економічної діяльності (ДК 009:2005). Збірник складається з двох розділів, які вміщують табличний і графічний матеріали та аналітичної довідки “Прямі інвестиції України”.

Український етнос у просторі й часі : наук. -бібліогр. довід. (2005–2008) / М-во освіти і науки України; Н.-д. ін-т українознавства; уклад. : О. А. Чирков, Ю. С. Фігурний. – К., 2008. – 405 с.

Ва 697604

У бібліографічному посібнику зібрано описи найрізноманітніших українознавчих джерел переважно за 2005–2008 рр. для потреб комплексного пізнання українського етносу. Відбір літератури закінчено у квітні 2008 р. Відображено наукові дослідження й розвідки, науково-популярні публікації, офіційні документи, підручники, книги, брошури, автореферати дисертацій, статті з журналів та збірників. Видання має просту структуру: увесь матеріал розташовано за алфавітом авторів та назв творів. Укладачі зосередили увагу насамперед на публікаціях, вміщених у виданнях НДІ українознавства – журналі “Українознавство” та у Збірнику наукових праць НДІУ.

Чикин А. М. Севастополь : историко-лит. справ. – Юбилейное изд. – Севастополь : Вебер, 2008. – 618 с. : ил.

Вс 45025

Історико-літературний довідник словникового типу містить широкі відомості з історії та сучасності Севастополя, у тому числі виявлені автором у результаті тривалої пошукової роботи в державних та приватних архівах. Відображено чимало цікавих фактів з життя міста-фортеці: історичні події, визначні пам'ятки, установи, особливі місця тощо. Значна частина матеріалу присвячена біографіям людей, якими це місто може пишатися – письменникам, поетам, людям мистецтва, військовим, громадсько-політичним діячам, історичним особам України, Росії, інших країн світу. Враховані, головним чином, ті з них, які безпосередньо були в Севастополі. 1074 статті розташовано за алфавітом предметів та прізвищ осіб. У двох додатках подано статистичні та фактографічні відомості про Севастополь у 1792–2002 рр. та Чорноморський флот у 1913 р. Довідник видано за ініціативою Севастопольської міської ради та міської державної адміністрації згідно з Програмою розвитку регіональної російської мови, російської культури в Севастополі на 2007–2011 рр. при сприянні Міського управління культури та туризму і Центральної міської бібліотеки ім. Л. М. Толстого.